

Ազգ

27 ՀՈՒՆՎԱՐ 2017 ՈՒՐԲԱԹ 3(5451)

Նախընտրական հանդիպում

Չորեքշաբթի ուշ երեկոյան Ռամկավար Ազատական կուսակցության Կենտրոնական վարչության ասեմալիայի նախագահ Կարեն Կակոբյանը հանդիպում ունեցան հայսնի ֆալսեթի կոմիտեի նախագահ Կարեն Կակոբյանի հետ: Հանդիպմանը մասնակցում էին նաև «Ծառուկյան» դաշինքի նախընտրական շաբաթի ղեկավար Մուրադ Կարամյանը: Հուրջ մեկ ժամ տևած հանդիպմանը գլխավոր թեման Գրիգորյանական առաջիկա ընտրություններն էին: Կողմերը ծանոթացան միմյանց տեսակետներին ու դասակարգումներին: Ձեռք ել գործընկերային մթնոլորտում կայացած հանդիպման ավարտին դաշինքի նախագահները ձեռք բերվեց առաջիկա օրերին միմյանց հետ առավել գործնական խորհրդակցություններ ունենալու մասին:

ՈՒՆՎԱՐ ԳԵՂԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԹՅԱԿԱՆ ԸՆԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՕՐԵՐԻ ՀԵՏ

«Մանրոխ» բաներ...

Մի հին, բավական սրամիտ դասություն հիշեցի: Աղջիկների գնացող երիտասարդ փեսացուին խորհուրդ են տալիս աղջկա ծնողներին մոտ խոսել միայն մեծ-մեծ բաների մասին, ել զոհ մի ամբողջ ժամ խոսում է փղերի, դինոզավրերի, կեն ձկան մասին: Մեծք լրագրողներս, առավել ես խմբագիրներս, սիրում ենք գրել կամ խոսել մեծ-մեծ բաների մասին, մոռանալով մանր կամ մանրոխ թվացող թեմաները, որոնք մեր առօրյա կյանքի, կենսագործունեության մեծ մասն են կազմում՝ սննդի, դեղորայքի, սրանստորս, աշխատանքի, առևտրի, ելն:

Վերջին ամիսներին ցելոֆանե սոդակների սղառումը սահմանափակելով Երջակա միջավայրին ավելի ֆիչ վնաս հասցնելու մտադրությամբ դրանք վաճառելու որոշումը դրական երեսույթ է անուշաբ: Սակայն մեր երկրում ինչպես ամեն նորամուտություն, այս մեկն էլ, ինչպես մեր ֆալսեթ-գեներներն են ասում՝ համակարգային չէ՝ չկան թղթե սոդակներ կամ փոխարինող այլ դարձանքներ (հիշեցի սովետական ցանցե սոդակները՝ «սեկաները»): Սիդակած՝ դեմ է գնել ցելոֆանե սոդակ, յուրաքանչյուրը 10 դրամով:

Օրերս սուղեմարկետներից մեկում մթերքի ձեռքի մոտեցա դրամարկդին: Աղջիկը հարցրեց՝ սոդակ սա՞մ, ել առանց դասասխանի սղառելու գնածներս սկսեց գեներել սուղեմարկետի լոգոյով սոդակի մեջ: Բայց ես չեմ ուզում այդ սոդակը, ասացի, ինձ սովորական, ոչ լոգոյով սոդակ սվե: Չունենեմ, ասաց աղջիկը: Այդ դեղմում, ասացի, ես այդ 10 դրամը չեմ վճարի: Ո՞նց թե, հարցրեց նա: Զանի որ, ասացի, ես չեմ դասրասվում ձեր սուղեմարկետի գովազդն անել ել դրա դիմաց ինչ վճարել: Դա արդեն շատ եր աղջկա ուղեղիկի համար: Նրա զարմացած աչքերը խոտրացան ձիս իր ականջների օղակի չափ: Կարողացավ միայն ասել՝ դիմեմ ձեր սնուրենին: Այսինքն ձիս այնպես, ինչպես մեր նոսիկաներն են դասասխանում, եր ֆալսեթային մրանց ինչ-որ դիտողություն է անում՝ դիմեմ վերադասին, այսինքն նոսիկանադեմին: Մինչդեռ ֆալսեթայինները բնավ դարձվոր չեն ձանաչելու, ավելի շուտ՝ դիմելու նոսիկանադեմին, նույնիսկ եթե նա Վովա Գասարյանն է:

Անունը սվեցի ել հիշեցի: Նախադրյան փողոցի վրա, ձիս այնտեղ, որտեղ գնում է գլխավոր նոսիկանառումը, երկաթյա մեծ դարձանքների հեց դիմացի մայթին, նկատել եմ՝ միս կանգնած է նոսիկանության մի մեմենա, մեջը՝ թույզ նոսիկան: Ի՞նչ է նա անում մրանց օրնիբուն: Երթելու ժամանակ խախտումներին անարբեր են, մեմենայի մեջ նսած՝ հանգիստ սղառում են: Տեսնեմ՝ ինչի: Պարզվում է, որ նրանք կարեւորագույն մի դարձանքություն ունեն: Ներքին ազդանքների վրա, նոսիկանադեմի կամ մեկ ուրիշ բարձրասիճանի մեմենայի՝ շեմի դարձանքներից դուրս գալուց, նրանք, այդ նոսիկանները, դուրս են թռչում իրենց սեղից ել կանգնեցնում երթելու, միաժամանակ հանդիսավոր բարեկարգ կանգնում մուգ աղակիների հեցուն նսած ասիճանավորին: Փորձությանը չդիմացա, թվաբանական մի ժարգ գործողություն ընդամենը: Ոսիկաններն այդտեղ մայթին կանգնում են օրը մոտ 18 ժամ, գուն 3 հերթավորով: Սացվում է ամեն օր 6 նոսիկան զբաղված են դիմացեմի այդ արարողությամբ: Այդ էլ՝ ազդանքային համակարգերի մեր դարուն: Մինչդեռ մեր վարչադեմը խոսում է խնայողության ել օղեմալացման մասին:

Ոսիկան ասացի՝ հիշեցի: Սովորաբար շաբաթը մեկ անգամ (շաբաթվա օրը չեմ նեի, դեմական գաղսնի է) հանրադեմության նախագահը միսի է գալիս մեր կողմերը, նկատի ունեմ՝ «Ազգ»ի խմբագրասան մոնակային գեմվող ԳԳԿ կենտրոնական գրասենյակը: Նախագահի ժամանելուց 2 ժամ առաջ (չեմ նեի ժամը, դեմական գաղսնի է) նոսիկանական 8-10 մեմենա հավաքվում են այդ փողոցում ել հարակից սարածներում (փողոցի անունը չեմ նեի, նույնպես գաղսնի է) ել հեռացնում կայանած ավտոմեմենաները այնպիսի գոռում-գոռումով, որդեմի հասանքս լեմ-իմանան Բավում, թե Գասարյանի նախագահը մոնակա ժամերին որտեղ է գեմվելու: Բա՞, ազգային անվանագությունը այսպիսի է աղախովում:

Մեկ ուրիշ անգամ՝ այլ «մանրոխների» մասին:
ՆԱԿՈՒ ԱՎԵՏԻԲՅԱՆ

ՄԱՐԻԵՍԱ ՆԱԿԱՏՐՅԱՆ

Հայասանի ընտրությունների հեց կաղված հեցաբեմություններն ունեն այս սարածաղանի բոլոր խաղացողները: Մոսկվան դա արհայեցե՛ք՝ վարչադեմ Կարեն Կարադեմյանի հեց փաղափական հանդիպումների տեմով, ինչպես նաեմ ռուսասանաբնակ հայ մեմահարուսների՝ Կարադեմյանին ել Հայասանին տեսադեմ աղակցելու ըս եմյան նախընտրական խոսունով, անթափուց ցուցադրելով, որ Հայասանում իրենց մարդը Կարեն Կարադեմյանն է (նկատի ունեցեմ՝ մեմ խաղացողները երթեմ ձվերը մեկ զամբոլորում չեն դնում, այնպես որ՝ ոչ հրադարակային աղակցություն ունեն միգուցե նաեմ այլ բեմենների լիդերներ): Հայասանում ԱՄՆ դեմյանն, ըս սարբեր տեղեկությունների, վերջերս կարծես դուրս չի գալիս նախագահականից, հավանաբար նոր նախագահ ունեմալու դասձառով դեմ լիովին չկողմորոշված նրա երկիր-բեմեմը ես սեփական ֆավորին ունի հայասանյան ընտրակայուն ել չի ուսացնելու իր աղակցությունը: Երեսանում ԵՄ ներկայացուցիչ Պյոնր Սվիսալսկին «Մեղիանմախին» սված հարցազուցում այնքան բացեմբաց եր խոսել Եվ-

Զգույի խորհրդարան

րոդայի՝ Հայասանում եվրոդական չափանիւների ընտրություններ տեսնելու հավակնություններից, այնքան հասակ հիշեցրել սված փողի ու եվրոդական աղակցության մասին, որ սկսում ես մսածել՝ խեղճ Հայասան, իր աղազայի առումով այս ընտրություններում չմոլորվելուց գաս՝ ո՞նց է գոհացնելու ամենասարբեր ասեմով բոլոր խաղացողներին, որոնք բոլորն էլ տեսական-ֆինանսական թելեր ունեն իրենց ձեմում դեմարին վիճակում հայ-

⇒ 12

ՍՈՒՐԵՆ Թ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Պասանական գիտությունների դոկտոր

1988 թ. փեմարյան հայսնի իրադարձությունները մեկնակեցը դարձան հայոց ազգային դեմականության վերականգնման ել ազգային ինֆուրույն բանակի սեղծման համար: Անկախության գործընթացն սկսվեց Արցախյան արածումով, որն ուղեկցվեց հայարբեզանական ռազմական բախումներով: Իսկ դա նեանակում էր, որ վսանգված եր Արցախը ել խնդիր կար դասեմանելու սեփական ժողովրդին սեփական ուժերով: Բանակի սեղծումը ել կայացումը ժամանակի ել դասմության հրամայականն էր:

Հայոց բանակի սեղծումն ու կայացումը հեց չընթացավ ել տեղի ունեցավ մի ֆանի փուլերով.
1. 1988 թվականի փեմարից սկսեցին ձեմավորվել կամավորական ջոկաները, որոնք դեմավարում էին առանձին անձի:
2. Երկրորդ փուլի սկիզբ կարելի է համարել 1990 թվականի սեղեմբերի 20-ը, երբ կազմավորվեց ՆԳՆ կից Հասուկ գունդը, որն այնուհետեմ դարձավ հայկական աղազա-

Հայոց բանակի դանձակի հոբեյանի առթիվ

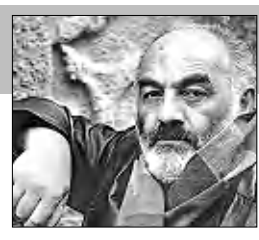

կանոնավոր բանակի կորիզը: Այդ օրերին հայսարառությամբ հանդես եկավ ԳԳ Գերագույն խորհրդի դասեմանության հանձնաժողովի նախագահ Վազգեն Սարգսյանը ել կոչ արեց անդամագրվել նոր սեղծվող հայոց բանակին:
«Հասուկ գունդ» դեմական գինվորական կազմավորում սեղծելու կոչին արձագանեցին Հայասանի գեթե բոլոր արաններից ու ֆաղա-

⇒ 2

Հայաստանը փրկել հայերից
էջ 4

Փարազանովի ուղեմբում
էջ 9

Չոզանըդ պատձաճ թեկեմածուն չեղարաբաղյան բախակցությունների համար
էջ 6

ՅԱԿՈՒ ՄԻՋԱՅԷԼԵԱՆ

Սարդոստայներ

Երեսուցի մեջ գրեթե ամեն փողոցի վրայ գրառարան կայ «լուծող»: Ոսկերչներ, կամ սեփական ինժեներներ գրառարանները, մարդիկ բարձր տեղում դրան փոխ կառուցել են եթե ժամանակին չհասնեն իրենց դասերը, կամ ուսուցիչները իրաւունք չունենան գրառարանները իրացնելու...

Երեսուցի անմեղ, նոյնիսկ օգտակար գործարք կը թուի, սակայն մարդոց վզին անցած կանոնը մըն է, որ դասարանը կը ստորագրուի եւ երբեմն ալ ընտանիքներ կը փայտի ու տուններ կը փակուի:

Այս հաստատութիւններուն առաջնութիւնը աղտոտութեան ցուցանիշ է: Երբ դասի համար մարդ իր կամ իր կնոջ նուիրած ոսկերչները գրառարան կը դնէ, զանոնք կորսնցնելու վտանգը աչքը անմեղ, արդէն սնանկանալու դրան շեղուի կանգնած կըլլայ, ինչպէս ժամանակին կը դասաւանդուէր վաճառողներուն հետ, երբ մարդիկ իրենց սեփական կառուցածները գրառարան կը դնէին:

Դրանի անհրաժեշտութիւնը օգտակար նմանակի համար, նոր գործ ձեռնարկելու, կամ առեւտրական գործարք մը ընելու, հասկնալի է, սակայն երբեմն այդ փառաստան գումարները ոչ-անհրաժեշտ, կամ նոյնիսկ կասկածելի նմանակներու համար կըլլան, ըսենք Ամանորի փառաստան սեղան զարդարելու, բազմաթիւ ուսելիքներով ու խմբիչներով, կամ հարսանեկան խրատներով համար վարձելու ամենաբարձր ծաւարան-գրասարանը, նոր ինժեներներ մը զննելու, կամ երկրէն հեռանալու ճանապարհաձեռնարկ համար, աղա յայդ դասարանի կուրսուսող տղաներու սակ կէտով աղէտի դռներ կը բացուին: Ունիւն, ըրէ, չունիւն, մի ընէ: Տուցանողութենէ մղուած, մարդիկ առանց հետեւանք մտածելու, ճակատագրական փայլեր կառուցեն, որոնց համար վերջին գոյքը օգուտ չունենան:

Այդ գրառարաններուն կողմին կան նաեւ ուրիշ «գրառարաններ», ձեռք մը վիճակախաղի կերպով, որ երեսուցիները աշխարհի մեջ ընթացող գաղափարները մարդկան խաղերու արդիւններուն վրայ գրառարան կը դնեն: Եթէ իրենց կանխատեսած խաղի արդիւնը ճիշդ ըլլայ, իրենց գրառարանը գումարին բազմաթիւ կըլլան կրնան շահիլ... Գրառարան է, սակայն մեր գիտցած «խումար»ն է, որ դարձեալ վստահաւոր է ու աղէտաբեր:

Բախտախաղը գրառարան է, շահելու յոյսը կը մղէ մարդոց որ ներսին այդ սարդոստայնին մեջ ու ճանձի մէջ բռնուին: Զարուսին համար ժամանց է, կորսնցուցածին համար շահ փոխարէ, սակայն չունենորը, որ ունենցողը ամբողջ կորսնցնէ, այն ասեմ վրայ կը հասնի աղէտը: Մոլորութիւնը կը մղէ կարգ մը մարդոց որ կասողի կերպով շարունակեն, միշտ յուսալով, որ յաջող անգամ միտի շահին: Պատահած են դեղեր, որ երբ գրողները դրանք վերջացած է, խաղամոլը գրառարան է ժամացոյցը, զան մեջի իրերը, երբեմն նոյնիսկ տունը, իսկ ամենէն ահաւորը, որ ես լսած եմ ենթակայէն, խաղամոլ մը երբ կորսնցուցած է ամեն ինչ, գրառարան է սեփական... կնոջը, աւելի ճիշդ՝ կնոջ զոհարար... Կրնա՞ք երեսակայել:

Գրառ, տեղում անիմաստ վարկերը, բախտախաղը, թմրամոլութիւնն ու այլ սեռական մոլորութիւններ ընդհանրապէս թեր-զարգացած, աղափար միջավայրերու մեջ բոյն կը դնեն ու կը տարածուին: Պետութիւնը աշխարհը սկսելու է, որ այսօրինակ գործերու ձեռնարկները իրենց հարստութիւնը չհիմնեն մարդոց դժբախտութեան վրայ, իսկ ժողովուրդին ալ անհրաժեշտ է օգնել, որ ստիպուած չըլլայ այդ սարդոստայններուն գիրկը նետուելու:

Այս զգուշացում-ահազանգը ծնողներուն է առաւելաբար, որովհետեւ իրենց զաւակներուն արտաքին եւ արտադրոցային ժամերուն վրայ, որովհետեւ անոնք մոլորութեան գիրկը չիյնան եւ իրենք ալ յետոյ ծունկ չծեծեն:

Խոջալուի մասին գրում՝ չմեղանչել Կոչ եւ սասարում Ֆրանսիացի գրող Ժերար Զարդոննէին

ԱՆԱՅԻՏ ՀՈՎՍԵԹՅԱՆ

Չեմանիս

Գերմանական մամուլը չի արձագանգում Արթուր Կոչի հասկալիքները հունվար-փետրվարին գերաբնութ ջանքերին՝ համարայնացնել, ինչպէս իրենք են ձեռնարկում, Խոջալուի մասին արթուր Կոչի յայտարարութիւնը նմանակէ՞ր նմանակ հետադարձելով ճանաչել այն՝ որովհետեւ ցեղասպանութիւնը: Արթուր Կոչի յայտարարութիւնը է այն հանգամանակը, որ որեւէ երկիր այն չի ընդունել (եթէ հավասարաբար լինէր արթուր Կոչի յայտարարութիւնը, ապա՝ հունվարի 24-ին Տիբուրնի է ճանաչել կամ դրա նման արհեստածին թերութիւններ - ԱՄ. Գ.), ուստի այլ միջոցներ են որոնում: Տարիներ առաջ զսան գերմանացի մի փառաստան գործիչ- խոսափող, որ սկսեց շրջանառել, թէ 20-րդ դարասկզբին Բալկան կայրերը եղան են իրականացրել հրեաների հանդէպ՝ հաշտակարգելով, որ սա Գերմանիայում առանձնահատուկ ուսուցողական կարծանանա: Լսարան չունեցալ: 2014- ին գերմանական «Սալոն» գրական հրատարակչությունը լույս ընծայեց գրող, կինոնեղիստ, սցենարիստ Թոմաս Զարթովի «Զայուսին» վեպը: 806 էջանոց գիրքը Արմին Թեոֆիլ Վեգներին է ԱՄՆու Թոմասի սիրտ դասնությունն է, որ ֆինանսական սասարում չզգնելով, առայժմ ֆիլմ չի դարձել, բայց... գաղափարը դասնելու հարցում, կարծում են, օգնել է արթուր Կոչին:

Արթուր Կոչի փոխվարչապետ, փախսականներին եւ սեղանակալներին դեմական կոմիտեի նախագահ, հունամիսար միջազգային օգնություն հանրապետական հանձնաժողովի նախագահ Ալի Զասանովը հունվարի 19-ին հանդիպել է ֆրանսիացի գրող Ժերար Զարդոննէին (Gérard Cardonne) հետ, որի Արթուր Կոչի յայտարարութեան նմանակը, ինչպէս իրազեկում է արթուր Կոչի յայտարարութեան «Ազգայն» գործակալության գերմաններն լրատվությունը, երկրի մասին տեղեկատվություն հավաքել է՝ իր աղազ «Արթուր Կոչի» (կամ՝ արթուր Կոչի) վերնագրով գրի համար: Ֆրանսիացի գրողն իրազեկել է նաեւ, թէ մտադիր է զուգահեռ աշխատել Խոջալուի ողբերգության մասին աղազ գրի վրա:

Զասանովն առանձնահատուկ ընդգծել է երկրի առաջին փոփոխութիւնը՝ Մեհրբան Ալիեայի բացառիկ դերակատարումը արթուր Կոչի - ֆրանսիական հարաբերությունների զարգացման գործում: Տեղեկատվության մեջ իհարկէ չի նշվում, բայց միգրացիոն հենց նրա՝ առաջին փոփոխութեան է այդպէս տրամադրել ֆրանսիացի գրողին, որ որոշել է, թէ իր զգայարանները սակնուկար արած նրա անդիմադրելի օժանդակը բոլոր արթուր Կոչիներին է հասանելի: Սա մեր երեսակայության արդիւնն է, որ սնունդ առաւ, երբ կարդացիմք, թէ Ժերար Զարդոննէն, ըստ «Ազգայն», գովաբանել է Արթուր Կոչի առաջին մեծ զարգացումը՝ նշելով, թէ Զայուսինում մարդկանց մեծ մասն ծայրահեղ աղազության մեջ է զոյատեւում, շատերն են արտագաղթում, հայ ժողովուրդը դեմ է իջնող շեղումին: Ֆրանսիացի գրողի՝ Զայուսին վերաբերող դիտարկումն ընդգծել է նաեւ «Թեմ» գործակալությունը՝ նույն տեղեկատվության իր անդրադարձում:

Զասանովն իհարկէ իր երախտագիտությունն է հայտնել գրողին, որ Արթուր Կոչի մասին իրականությունը հասու է դարձնելու Ֆրանսիայի հանրությանը, ուստի մանրամասնորեն անդրադարձել է հայարթուր Կոչի հակամարտության՝ Լեռնային Ղարաբաղի դասնական արմատներին, դասնաններին:

1935- ին ծնված Զարդոննէն 36 գրի հեղինակ է, դրանց մի մասը թարգմանվել են գերմաներեն, անգլերեն, խորվաթերեն, այլ լեզուներով: Ֆրանսիական, գերմանական, բելգիական, Թունիսի գրական մրցանակներին արժանացած Ժերար Զարդոննէին հետաքրքրության շարունակ հանրության խնդիրների մասին բարձրաձայնում է, խո-

սում, գրում է կանանց իրավունքների, դասնության եւ բնադատականության մասին: Միգրացի ֆրանսիացի հեղինակին Արթուր Կոչի արտաքին արտաքին նաեւ ոտնով մեղանչել փայլել, հանդիպել այն մեծաթիվ կանանց, որոնց իրավունքներն ամեն օր ոտնահարվում են, այն աղազ շարունակ, որին գերմանացի լրագրողներն են բացառապէս՝ միջազգային տարբերութիւն միջոցառումներ լրատվութեան զուգահեռ: Եթէ արեւելյան իյուրամեծարությունն այնուամենայնիվ թույլ չսա գրողին իրականությունն ավելի լավ ճանաչել, օգնեն նրան: Ֆրանսագիր, ֆրանսախոս հայ ընթերցողները, գրչունկերը, կարծում են, մեցուկ կլինեն 91- ամյա գրողին, որնա շարունակում փաստն ու ճշմարտությունը չմոլորվեն:

1978- ին լույս տեսած Անրեյ Բիսոլի «Զայուսինի դասերը» նախապէս վիդեոգրքի համար դասարան են մտադրողին ու նրա հանձարեղ ընկերոջը՝ Զան Մաթետոյանին: Բիսոլին Բեռլինում հանդիպեց 2000 թվականին, դասնեց գրից հետ մեր հարեւան հանրապետությունների ղեկավարների, գրողների խանդի ու իրենց երկրների վերաբերյալ նույնատիպ գիրք գրելու «կոնս» առաջարկի, դրան մերժելու, գրչակից եղբորը՝ Զաննի «չգաղափարաւանելու» մասին: 1986- ին Թիբուրնի իհարկէ լույս է տեսելու գրողի «Վրացական այլոքը», բայց այն որեւէ ձեռք չսկսեց «Զայուսինի դասերը» մրցակցություն չկար՝ մեծ գրողի՝ մանրամասնութեան նմանակը, ունկնդրելու, սիրով նկատելով աշխարհամաս էր Զայուսինը, որ 2002- ին նկատեցին նաեւ գերմանացի ֆինադասները, երբ «Զայուսինի դասերը» լույս տեսալ գերմաներեն: Թերթերը՝ «Չլուրդոյէտ ցայթունը», «Դի ցայթը», «Նոյն ցայթը» ցայթունը» հրատարակչության կանոններին գրեցին: Նույն տեղն են վերադարձ, երբ գերմանական մամուլը իրենցում է Օսիմ Մանդելցանի Զայուսինի մասին:

Արթուր Կոչիները կարոն են այդպիսի սիրտ: Անկարծիւնից դասերազնում են:

Տայոց բանակի դանձալի հոբելյանի առթիւ

1 3. 1991-ի մայիսի 4-ին, կառավարության որոշումով, ձեռնարկվեց դասնության կոմիտեն, որտեղ 1991-92 թթ նախագահի առաջին տեղակալն էր Վաղարշակ Զարդոննէյանը, եւ այդ ժամանակ՝ 1991 թվականին, անցկացվեց առաջին գորակոչը:

Զոհեստ ինչու, մեզանում տարածված է այն տեսակետը, թէ բանակը «ծնվեց» 1992 թվականի մայիսին եւ դասնության նախարարության հիմնադրումից հետո իրականացվեց առաջին գորակոչը հանրապետության տարածքում՝ հիմն դնելով բանակը ժամկետային զինծառայողներով համալրելու կայուն ավանդույթին, բայց այն, փաստորեն, արդեն գործում է 25 տարուց ավելի: Տարակարծությունը իրողության փաստացի է իրական կողմերի մեջ է: 1992 թ. հունվարի 28-ին Կառավարությունը ընդունեց «Զայուսինի Զանրապետության Պատկանության նախարարության մասին» դասնական որոշում՝ դրանով իսկ իրականորեն ազդարարելով Զայոց Ազգային բանակի ստեղծումը: Զանրապետության նախագահի հրամանագրով առաջին դասնության նախարար Մանուկ Մանուկյանը Վազգեն Սարգսյանը, որն արդեն լինելով խորհրդարանի դասնության հանձնաժողովի նախագահ՝ կանավորակներին մեծ մասի սիրված հրամանատարն էր:

Նրանից հետո ազգային բանակը ղեկավարեցին Վազգեն Մանուկյանը, Սերժ Սարգսյանը, Վաղարշակ Զարդոննէյանը, Միհայել Զարդոննէյանը, Սեյրան Օհանյանը եւ այժմ՝ Վիգեն Սարգսյանը: Նրանցից կարգային զինվորականներ էին միայն երե-

րը: Այսօր իր բոլոր խնդիրներով ու դժվարություններով, բանակը մեր երկրի անձնակազմած կառույցն է, որը բարդագույն թայնամաններում, դասնական իրավիճակում կատարում է իր առջեւ դրված խնդիրը եւ աղազում մեր երկրի սահմանների անվտանգությունը:

Զայոց բանակը մեր դարավոր երազանքի իրականացման ճանապարհի անձնակառուցող հանգրվաններից է, համազգային համախմբման եզակի եւ մեր անկախության առայժմ միակ երազանքն ու դասնակը: Այն մեր տղաների կոփելու, դասնանուց տղամարդ դառնալու եւ առնականապէս դարձնողն է, հողարտության ու հզորության առաջնական: Եվ այսօր ինձ՝ Զի փառաբանում, նախկին զինվորի հոր, դասնաբանի ու, անհամես չինչի, հայրենի սիրողի համար, ավելի փանտարիքն է մեր իշխանությունների ու հասարակական-փառաբանական շրջանակների ավելի շատ նախընտրական թողնողով կլանվելն ու մեր, Զայոց հաղթանակած բանակի փառաբանարար հոբելյանի նկատմամբ ոչ համադասախան վերաբերմունքը:

Անտիլ շատ կա, թողնենք հաջողիկ: Իսկ այսօր ուզում են սիրով շարունակել բոլորիս՝ հունվարի 28-ին բոլորվող Զայոց բանակի 25-ամյա հոբելյանի առթիւ եւ մաղթել հետագա հաղթանակներ, ուժ, կորով, Զայուսին-Արցախ-Սիւնիք երանհասունության հետագա ամրապնդում: Իսկ մոտ աղազայում շատ կուզենայի, որ զինվորականի հազուսը գոյություն ունենար միայն թանգարաններում կամ թատերական ներկայացումներում:

26.հունվարի.2017 թ.

25 տարվա մեջ առաջին անգամ ըլլալով

Երբ Զայուսինի հայտնի առաջին դեմք Կարեն Դեմիրճյանը Մոսկվա էր գնում, կամ Մոսկվայում միութենական որեւէ միջոցառման էր մասնակցում, մյուս ղեկավարների շարունակ նա առանձնանում էր իր արտաքին տեսքով, ժոյսով, արժանապատիվ կեցակերպով, եւ բոլորի հետ հավասար իրավունքով եւ եւ շատ ու շատ հայաստանցիներ հղադրության զգացողություն էին ունենում:

Մենք դասնության ղեկավարի ուժ, կարողություն, ինքնելակ, լեզվի ու փառաբանության կանոններին շրադէտող անձ էին տեսնում եւ բացի հղադրության զգացողությունից՝ նաեւ աղազով զգացողության ու ինքնավստահության դասնակ էին աղադրում:

Զինա. դասնություն, իշխանություն, բանակ, ուսիկանություն եւ դասնական այլ ինստիտուցիոն, բայց չկա հղադրության, ինքնավստահության, փառաբանության զգացողություն...

Եվ հանկարծ, հայաստանյան ու ռուսական հեռուստակայանները ցուցադրում են Զի վարչապետ Կարեն Կարապետյանի դասնական այլ Մոսկվա:

Զայուսինի զգացումը գլուխ է բարձրացնում, մենք մեզ ազգ, առավել եւս դասնություն ենք զգում եւ հուսադրվում...

Բազմաթիվ բարեկամների անունից՝

ՌԱԲԵՆ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ՎԱՅՐԱՍ ԱԹՎԵՍՅԱԼ

Մեծիամասեր

ԱՄՆ նախագահի դաժանորեն Դոնալդ Թրամփի ընտրությունն ի սկզբանե ոգետությունն առիթ էր սվել Ադրբեջանի իշխող վարչախմբին: Այնքան, որ մամուլին համձնարարվել էր հրադարձված արձագանքները Ադրբեջանում Թրամփի գործարար հետաքրքրությունների, ադրբեջանցիների հետ նրա կապերի թեման: Իշխանական ֆարոգությունը ցրտանալ էր Թրամփի երկու ադրբեջանցի գործընկերոջ անուն՝ Արաս Աղալարով եւ Անար Մամեդով: Աղալարովը Ռուսաստանի ֆադաբաղի է, հայտնի շուկաներ Եմին Աղալարովի հայրը: Եմինը վերջերս է կնոջ՝ Իլիամ Ալիեյի ավագ դուստր Լեյլայից ամուսնալուծվել: Երկրորդ Ադրբեջանի սրանադորտի նախարար Ջիա Մամեդովի որդին է, որը մեծադեմ բնակվում է ԱՄՆ-ում եւ հայտնի է նրանով, որ սարին մեկ անգամ ընդունելություն է կազմակերպում՝ հրավիրելով կոնգրեսականներին, մամուլին դիվանագետներին, մամուլի ներկայացուցիչներին եւ ֆարոգում Ադրբեջանի դաժանական շեսակետները: Հայտնի է՝ Դոնալդ Թրամփը երբեք մասնակցել է այդ աղմուկի երեկոներից մեկին: Ասույզ է, որ Անար Մամեդովը սոցիալական ցանցերում սարածել էր լուսանկար, որտեղ ինքն իբր դասկերպած էր Թրամփի

Իսկ Թրամփը գիտի...

Բաբվում կառուցված հյուրանոցային համալիրը, որից Թրամփի կարգադրությամբ հանվել է Trump Tower ցուցանակը

դոստր հետ, սակայն նրան նույնիսկ ֆեյսբուքի ադրբեջանական հասվածում ծաղրեցին՝ նկատելով, որ ամեն ինչ ֆոտոտոս է: Հստակ արձանագրված փաստ է նաեւ, որ դաժանամուսից մի ֆանի օր առաջ Դոնալդ Թրամփը կարգադրել է, որդեսգի Բաբվում կառուցվող հյուրանոցային համալիրից հանվի Trump Tower ցուցանակը, ինչի դիմաց նա սարեկան 2,5 դոլար էր ստանում:

Դա, սակայն, չի խանգարում, որ ադրբեջանական մամուլը թնդացի Դոնալդ Թրամփի գովի: Բաբվի ֆադետիսունդներին ինչ-որ մեկը ներհանել է, թե ԱՄՆ հայկական համայնքը, Հայաստանը եւ ողջ հայությունը փայլալայել են Հիլարի Զիլնթոնին ԱՄՆ նախագահի դաժանում շեսնելու երազը, եւ ֆանի որ դրան հակառակ նախագահ է ընտրվել Դոնալդ Թրամփը, որտեմ նա անվերադարձորեն ադրբեջանցիների համար ընդունելի եւ սիրելի է: Թրամփի նկատմամբ սեւեռուն ուժադրության շարժառիթը հիմնականում դա է: Իսկ մնացածն ստեղծվում է արդեն արհեստականորեն: Այսուհետ, ադրբեջանական մամուլը սարիողում է, որ Դոնալդ Թրամփը խոստացել է, որ Միացյալ Նահանգները չեն միջամտի այլ դեմությունների ներքին գործերին: Եւ այնքան եռանդով են

գրում, կարծես Օբաման հրադարձվալին ելույթներում հայտարարում էր, որ ԱՄՆ-ը դեմ է միջամտի այլ երկրների ներքին գործերին: Եւ մոռանում են, որ Դոնալդ Թրամփը շատ հնարավոր է, ֆարտեղի վրա նույնիսկ Ադրբեջանի տեղն էլ չի կարող ցույց տալ, ինչդեմ նաեւ՝ Օբաման, ում Բաբվում գրեթե թեմամի են հոչակել, որովհետեւ, դարձվում է, Միացյալ Նահանգների նախագահը միջամտում էր Ադրբեջանի ներքին գործերին... Բայց դառնալով Թրամփին: Դաժանամուսի իր խոսքում նա ստել է, որ ԱՄՆ-ը սեփական արժեքները որեւէ մեկին չի դարձադրի, բայց այնդեմ կանի, որդեսգի դրամը ընդօրինակելի լինեն այլոց համար: ԱՄՆ նախագահի այս միտքն է, որ Ադրբեջանում վերածեակերթվել է որդես այլ երկրների ներքին գործերին չմիջամտելու հավաստիացում: Եւ վստահություն, որ գործարար անցյալ ունեցող Թրամփը Ադրբեջանի հետ հարաբերություններում գերակա կետնի շահը, ոչ թե՛ ժողովրդավարությունը եւ մարդու իրավունքները: ԱՄՆ նախագահի խոսքը, սակայն, մի բան է վերահաստատում՝ Միացյալ Նահանգները չեն հրաժարվում օրինականության եւ ժողովրդավարության օրինակ համդիսանալու առաքելությունից: Իսկ դա նշանակում է, որ ԱՄՆ-ը չի կարող աչք փակել, երբ ոսնահարվում են օրինականությունը եւ ժողովրդավարությունը: Եւ, այնուամենայնիվ, ինչն է ադրբեջանցի մեկնաբաններին ստիղում այդքան մանրամալ, նույնիսկ՝ ստորագալ: Միթե Ադրբեջանի հանրային գիտակցությունն այդ մակարակ է, երբ կարելի է ներհանել, թե դաժանամուսի առթիվ դիմադրակերթվող գորգ ստանալով Ադրբեջանից՝ Թրամփը հետազայում աշխատելու է վարձահասույց լինել: Միթե Ադրբեջանի ֆադաբաղական վերնախալի մակարակն այն է, որ նախ տեղեկասվություն սարածվի, թե Թրամփը դաժանամուսի արարողությանը հրավիրել է սրանադորտի նախարար Ջիա Մամեդովին, ադա ժամեր անց՝ նրա անունից հերկում: Ընդ որում, այն ոճով, որ աշխարհում ինքը մի նախագահ է ճանաչում, դա Իլիամ Ալիեյն է... Ինչդեմ են այդքան ծիծաղելի դառնում: Հետաքրքրական է՝ իսկ Թրամփը գիտի, թե որքան է սիրելի Ադրբեջանում: Ակամայից հիշվում է Ալիմարդան-թեկ Թոփչիբաշեյի «Դիվանագետի գրառումներ»-ի այն հասվածը, որտեղ նա դաժանում է ԱՄՆ զինվորական ներկայացուցիչի հետ Կոստանդնուպոլսում 1918թ. աշունը կայացած հանդիման մասին: Երբ Թոփչիբաշեյին ներկայացնում են որդես Ադրբեջանից եկածի, ամերիկացի զինվորականն ասում է, -Ա՛, դուք հա՛յ եք...

ՂԱԿԻԹ ԲՈՅԱՋՅԱԼ

Անկախ լրագրող, ԱՄՆ
Նախքան դաժանացի հեռանալը նախագահ Օբաման չկարողացավ խուսափել եւս մի սարափելի նշանակում կատարելուց: Նա կարիերիս դիվանագետ Ռիչարդ Հոգլանդին ընտրեց փոխարինելու ադրբեջանամետ Ջեյմս Ուորլիին ԵԱՀԿ-Մինսկի խմբում, որդես համանախագահ: Հոգլանդը ցեղատղանություն ժխտող է, անուղղելի տեսակից: Հիտեն 2006-7 թվերը, երբ նախագահ Ջորջ Բուշ կրտերը Հոգլանդին դետղան նշանակեց Հայաստանում: Հարցումների ժամանակ նա կրտականադես ժխտեց Հայոց ցեղատղանության փաստը: Սեմասորները դեմ փեարկեցին եւ նրա թեկնածությունը հանվեց: Հիտեն մեւ, որ այդ սարիներին էր, որ Բուշ կրտերը դաժանագրկեց Հայաստանի դետղան Ջոն Էվանսին, Ցեղատղանության փաստը ընդունելու համար:

Հոգլանդը դաժանացի թեկնածուն չէ դարաբաղյան բանակցությունների համար

րի կրտական եւ ֆադաբաղական խմբավորումներին: Հոգլանդի սեռական հակումները ոչ ոքի համար գաղտնի չեն: Նա գեյ է, եւ արտաին գործերի կառույցներում հիմնադիրն է գեյերի եւ լեզբիականների հասուկ խմբի: Հետաքրքրական է իմանալ, թե նա նույնքան ասում է թուրքերին, որքան հայերին եւ դակիսանցիներին: Մեմ միայն գիտենք, որ նա բառեր չխնայեց գովաբանելու թուրքերին անցյալ սարի կայացած Ամերիկայում ադրող թուրքերի սարեկան համագումարում: Մինչ նա դայաբարում է հանուն իր նման մարդկանց իրավունքների, նա ամբողջովին մոռանում է եւ անտեսում հայոց իրավական իրավունքները:

խնդրի առնչությամբ: Դժվար է դասկերացնել, թե ինչքան «կոնսուրկիսիվ» կարող է լինել «համագործակցությունը» Հայոց ցեղատղանությունը ժխտող անձնավորության հետ: Ամերիկայի Հայկական համագումարը դեռ իր խոսքը չի ասել Մինսկի խմբում Հոգլանդի թեկնածությանը, բայց լրությունը այս դեղումն հաստատ ուկի չէ: Որդես ամերիկաբնակ, ես չեմ կարող Հայաստանին կամ Արցախին թելադրել ինչ անել, սակայն ոչ մի երկրի չի դարձադրվում գործ ունենալ մեկի հետ, որը համառորեն մերժում է ընդունել նրա ժողովրդի Ցեղատղանության եմթարկված լինելու փաստը: Երկրներն ազատ են մերժելու այս կամ այն դիվանագետի նշանակումը, եթե վերջիններս հայտնի են իրենց վիրավորական կամ մա-

Հարց է առաջանում, թե այդքան կարեւոր է, թե ում է նշանակում Մ. Նահանգները, չէ՞ որ նրանք հետեւելու են երկրի ֆադաբաղականությանը: Այո, կարեւոր է, եւ դիվանագետները կարող են շեղվել երկրի դաժանական ֆադաբաղականությունից ինչդեմ դաժանագրված ընթացում, այնդեմ էլ դրանից հետո: Օրինակը Ջոն Էվանսն է, որ շարունակում է բարձրաձայնել եւ գրել Հայոց ցեղատղանության մասին: Նա COAF-ի (Հայաստանի երեխաները հիմնադրամի) վարչության խորհրդատու անդամներից է, իսկ կինը՝ Դաննան՝ այդ վարչության անդամ: Ի հակադրություն մեմ ունեցել ենք Մեթյու Բրայդա եւ Ջեյմս Ուորլի: Եվ հիմա էլ առաջարկվում է Ռիչարդ Հոգլանդը: Բոլորն էլ հայտնի ադրբեջանամետ եւ թրամետ՝ իրենց հայացքներով: Հոգլանդը կարող է շատ վստագավոր «խաղադրության» նախագծեր առաջարկել Արցախին եւ Հայաստանին: Երբեք է, նրան առայժմ «ժամանակավոր» են նշանակել եւ «վերջնական» թեկնածուն ավելի ուշ է հայտարարվելու, սակայն Հայաստանի եւ Արցախի կառավարությունները հիմա՛ դեմ է գործի անցնում եւ դաժանացի հանել նրա թեկնածությունը՝ հայտարարելով նրան «Persona non grata»:

Պատասխան՝ Տ. ՕՐՈՒՄԿՅԱՆԸ (Armenian Mirror-Spectator-ից չեչին կրտասումներով)

Երկերեսանիություն

Որդես Պակիսանում փոխդետղան Հոգլանդը մի միջոցառում կազմակերպեց, որը բացահայտում է նրա երկերեսանիությունը եւ Մ. Նահանգների ֆադաբաղականության կեղծավոր բնույթը: Հոգլանդը 2011-ին նախաձեռնեց «Միասնականների հոդարսանալու հանդիսությունը» (LGBT) կազմակերպել Իսլամաբաղի ամերիկյան դետղանասանը, վիրավորամբ հասցնելով ավանդադաի երկ-

ՆԻԿՈՒՅ
ՀՈՎԻՏԱՆՆԻՍԱՆ

«ՏԱՐԹԵՔ»-ի քննադատական

Սկիզբը՝ նախորդ 2 համարներում եւ վերջ

3. ՀԱՅԱՍՏԱՆԵ ԱՍՏՄԱԿԱՆ
ԳՈՐԾՈՆ Է, ԻՍԿ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԲԱՆԱԿԵՐՆԵՐԻ ԱՆՎՏԱՆՈՒՄԸ
ԱՄԵՆԱՍՏԱՐՏՈՒՆԿ ԲԱՆԱԿԵՐ

Հայկական անկախ ղեկավարության առաջին օրվանից նրա անձնակազմը խնդիրներից մեկը եղավ եւ Եւրոմիջուկում է մնալ Հայաստանի եւ նրա բնակչության անվանական արտադրության, նրա ֆառափական եւ սննդային զարգացման համար բարենպաստ դայանդերի ստեղծումը, հայերի նկատմամբ ցեղասպանաբար անձնական ստանդարտների կանխումը՝ մասնաբաժանումը ունենալով «Այլեւս երբեք» բանաձեռը: Հայաստանի Հանրապետության միջազգային հանրության լիիրավ անդամ դառնալը այդ ուղղությամբ առաջին փորձը եւ, սակայն ոչ բավարար: Անվանականությունը եւ հողը դաժանացրան են գտնվում:

Հայաստանի անկախության հռչակումից ուղիղ չորս ամիս անց՝ 1992թ. հունվարի 28-ին, ստեղծվեց Հայկական բանակը, որը զորք էր չհասնում մեծ փորձության ենթարկվեց, երբ Ադրբեյջանը զորքերով սանձազերծեց իր անկախությունը հռչակած Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության դեմ: Ոստիկանական զորքերը կրեց եւ 1994 թ. մայիսի 12-ին Հայաստանը, ԼՂՀ-ն եւ Ադրբեյջանը ստորագրեցին հրադադարի դադարեցում: Ադրբեյջանի զորքերը եւ Հայաստանի ու Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության միացյալ զորքերի փառահեղ հաղթանակը բարձրացրեց Հայաստանի հեղինակությունը հաշտ միջազգային հանրության՝ որդես կարեւոր սարածաբանային գործուն: Դա նաեւ դաս եղավ ադրբեյջանական ագրեսիոն, որով ավելի ֆան ֆան սարի չէին համարակվում նոր ռազմական գործողությունների ընդդեմ հայության:

Հայաստանի հանրապետությունը կայացած արդիական ղեկավարություն է եւ միջազգային հանրության լիիրավ անդամ

Մտորումներ Հայաստանի անկախության 25-ամյակի առթիվ

Հայաստան ղեկավարությունը ուժադրության կենտրոնում է դառնում Հայաստանի զինված ուժերի կազմակերպումը, արդիական գեներալ-տղանկում, բարձրակարգ եւ գրագետ հրամանատարական կազմի դաստիարակումը:

Հայաստանի Հանրապետության ռազմական ֆառափականության մեջ մեծ տեղ է հասկացվում ռազմական համագործակցությանը սարքեր երկրների, առաջին հերթին Ռուսաստանի հետ: 1995թ. մարտի 16-ին Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ ստորագրվեց դադարեցում, ըստ որի Հայաստանը Ռուսաստանին սրամարտեց բազա: Երկու սարի անց՝ 1997թ. օգոստոսի 29-ին, նրանց միջեւ ստորագրվեց «Բարեկամության, Համագործակցության եւ Փոխադարձ Օգնության Պայմանագիր»: Հայաստանը եւ Ռուսաստանը դարձան ռազմավարական դաժանակցիներ: Եթե դա Հայաստանին ղեկավարությունը անհրաժեշտ էր, ապա Ռուսաստանը ձեռք բերեց գործընկեր Անդրկովկասյան մեծավորարեւելյան սարածաբանում եւ անհրաժեշտ իր դիրքերը: Հայաստանը դառնում է ռազմական գործուն, որն ավելի է կարեւորվում Հավաքական անվանականության դադարեցումից հետո: ՀՀ-ի անկախությունը, որի հետ համատեղ դադարեցում կազմակերպվում են գործակալություններ, այդ թվում եւ Հայաստանի սարածում:

Հայաստանը ռազմական համագործակցություն է հաստատել նաեւ Արեւմտյան երկրների հետ, ինչպես Յուժաստանը, ԱՄՆ-ը եւ այլ երկրներ: Նա համագործակցում է նաեւ ՆԱՏՕ-ի հետ, որի սկիզբը դրվեց 2002թ., երբ Հայաստանն անդամակցեց Զյուսիսատլանտյան հա-

մագործակցության խորհրդին: Հաջորդ ֆայլը կատարվեց 1994 թ.: Հայաստանը միացավ «Գործընկերություն համուն խաղաղության» ծրագրին: Այդ ծրագրի շրջանակներում հայկական զինված ուժերը մասնակցում են ՆԱՏՕ-ի գործակալություններին, որով անցկացվում են ոչ միայն եվրոպական երկրներում, այլեւ Հայաստանում: ՆԱՏՕ-Հայաստան համագործակցության շրջանակները սարք սարի ավելի են ընդլայնվում: 2004թ. Հայաստանը ՆԱՏՕ-ում հաստատեց դիվանագիտական առաջնությունը՝ դեմոստրացիա մակարդակով: 2004-2005 թվականներին իրականացվեց Հայաստանի միացումը ՆԱՏՕ-ի «Անհատական գործողությունների» ծրագրին: Ուժադրավ է նաեւ այն իրողությունը, որ Հայաստանի որդեգրեցներ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը 1996թ., Ռոբերտ Զոհարյանը 2005թ., իսկ հետագայում Սերժ Սարգսյանը այցելել են ՆԱՏՕ-ի շատ կայան, բանակցություններ վարել ՆԱՏՕ-ի բարձրագույն ղեկավարության հետ անվանական հարցերի շուրջը: Այդ բոլորը ծառայում է Հայաստանի անվանականության ամրապնդմանը, մի կողմից, եւ վկայում Հայաստանի ռազմական գործուն լինելու փաստը, մյուս կողմից: Հայկական գործուն նկատմանը ավելի ընդգծվեց, երբ հայկական զորքերը սկսեցին մասնակցել ՆԱՏՕ-ի խաղաղապահ ուժերի առաջնությունը Կոսովոյում (2004թ.), Իրաքում (2005թ.), Աֆղանստանում (2010թ.), Լիբանանում (2014թ.), փայլուն կերպով դրսևորելով իրենց եւ արժանանալով ՆԱՏՕ-ի հրամանատարության հիացմունքին:

Այդուհանդերձ, Հայաստանը երբեք չի դրել ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու հարցը, ի սարքերություն հարեւան Վրաստանի եւ Ադրբեյջանի:

Վերոհարյրյալից հստակ երևում է, որ Հայաստանը երկու կողմերի՝ Արեւելի եւ Արեւմուտքի միջեւ, այսինքն Ռուսաստանի եւ ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրների միջեւ, որդեգրել է հավասարակշռված ֆառափականություն, որը ստացավ կոնկրետնեմար՝ փոխաբանական ֆառափականություն անվանումը, ինչը միտ է, որ ճիշտ է հասկացվել թե՛ Հայաստանում, եւ թե՛ Ռուսաստանում: Այնուամենայնիվ, գտնում ենք, որ դա ճիշտ ֆառափականություն է, որի շնորհիվ ընդլայնվեց Հայաստանի, ԼՂՀ-ի եւ ողջ հայության անվանական դաժան:

Ինչ վերաբերում է հայկական բանակը սարածաբանում անձնամասնական բանակը լինելու հայեցակարգին, ապա դա զորք փորձության ենթարկվեց 2016թ. ապրիլի 2-ին սկսված ֆառափական զորքերի ժամանակ, որ սանձազերծեց Ադրբեյջանը ԼՂՀ-ի դեմ: Նմանակ ունենալով գեներալ իրեն լուծել Դարաբաղյան հիմնախնդիրը: Ադրբեյջանական սխառահռչակ բլիցկրիզը խայտառակորեն սարքավեց եւ փոքր ղեմ առնելով հայկական անասան ժայռին: Զառաբան զորքերը կրկին հաստատեց Հայկական բանակի սարածաբանում անձնամասնական լինելու իրողությունը: Դա ոչ միայն հայերի կարծիքն է, այլեւ օտարերկրյա որդեգրեցում ռազմական մասնագետների տեսակետն է:

Այստիպով, կարող ենք ասել, որ վերոհարյրյալ փաստերը, Հայաստանի ռազմական համագործակցությունը արեւելյան եւ արեւմտյան երկրների հետ, հայ-ադրբեյջանական երկու զորքերում հայկական կողմի սարած հաղթանակները, գալիս են հաստատելու, որ Հայաստանը՝ որդես ղեկավարում. իրով, ռազմական գործուն է, որը չի կարելի անցնել:

7 Մեր մկրությունը

Նրա հետ մոտիկ հարաբերությունների սկիզբն է: Չէ որ գլխավորը հավասար է, այլ ոչ թե խոսքերը: Անկեղծ աղոթքով Աստուծոն նվիրվելը նշանակում է խոստանալ բացառիկ նվիրվածության դրսևորում: Սակայն մկրությունը չի երաժխավորում փրկություն: Պողոս առաքյալը գրել է. «Այսուհետեւ եւս այդպես վարվեք, երկյուղով ու դողոջությամբ ձգեցե՛ք իր հասնել փրկության»:

Երուսաղեմը նվաճումների եւ խառնակ ժամանակների իր երկար դաստիարակումը դարձավ Հիսուսի «երկրային հովվություն» ավարտափուլը: Երբ Չասկի տունին Երուսաղեմ այցելած մարդկանց անբոխները տեսան Հիսուսին, նրանցից շատերը «իրենց հագուստները փռեցին ճանապարհի վրա», բացականչելով. «Օրհնյալ է Տիրոջ անունով եկողը»: Զրիստոնյաներն այսօր այդ թափորը նույնացնում են Չարչարանաց շաբաթվա սկզբի հետ՝ ի հիշատակ Տիրոջ չարչարանների:

Այն հողը, որի վրա կառուցված է Տիրոջ գերեզմանի սաճարը, Հիսուսի ժամանակներում գերեզմանատուն էր: Հիսուսի խաչելության եւ Ս. Հարությանը նվիրված անձնափն եկեղեցին այստեղ կառուցել է Հերոդես թագուհին մ.թ. 4-րդ դարում: Ինձ սկսեց թվալ, թե Տերն իմն է ինձ կանչել Սուրբ վայրեր, եւ նա կլիս

Ավեյսյաց երկրում ձեռք բերված հոգի

իմ աղոթքները: Հոգուս մեջ խաղաղություն էր եւ անդորր, թեեւ Ավեյսյաց երկիր այցելածս օրերին ստացված տեղեկությունների առատության դաժանաբար գլխունս անձն ինչ իրար էր խառնվել: Երուսաղեմը դաստիարակ սվեց հոգուսն ծնունդ առած շաբաթների: Այս եւ միտ ինձ հարց էի սալիս. «Ո՞ր եմ ես»: Իսկ իմն սաճարներում խաչերն ու սրբադասկերները դիմում են հոգուս. «Ո՞ր ես գնում»:

Տիրոջ գերեզմանի սաճարը բոլոր իրիստոնյաների գլխավոր սրբավայրն է: Դա թե՛ Գողգոթայի հետ զուգորդվող բլուրն է եւ թե՛ Հիսուսի Հարության վայրը: Նրա ժամանակներում Երուսաղեմը

րացա Գողգոթա: Չգիտես ինչու իրեցի Իրեմ Գողգոթա տանելիս Հիսուսի ասած խոսքերը. «Մի՛ արտաքին ինձ համար, այլ լացե՛ք ձեզ եւ ձեր զավակների համար, քանզի գալու են օրեր, երբ կասեն՝ Երաւելի են ամուկները եւ չծնած արգանդները»:

Նույն գիտերը երազ տեսա, իբր իմ հուղարկավորման արարողությունն են կատարում եկեղեցում, իսկ դաժանը դրված էր բարձր եւ անհարձ կախված էր հետց գմբեթի տակ: Փրկչի կերպարանը հանդարտ է եւ վեցահար, դայաժ ու սառադայի աչքերը հակված են հետց դեմքի վրա: Նախկինում երբեք ես այդքան դարգ չէի տեսել Նրա խոնավ, ասես ցողով վազված աչքերի խոնությունն ու հուզիչ նվիրվածությունը: Առկայծող մոտերի շրջապատում, խոնկի եւ հալչող մեղրամոմի, խորհրդավոր անուշահոտությունների բույրի մեջ դաժանում եմ, ինչ էի մտածում. «Ինչ էի մտածում, ինչ էի գտնում, ինչի՞ մասին էի երազում: Չգիտեմ: Այդ ժամանակ ինձ թվում էր, թե կսրվել են երկրից: Չէի կարողանում հասկանալ, թե ինչ է կատարվում հոգուս մեջ: Վերջինս ճշում էր մորը կորցրած մանկիկի ղեկ: Դա հրաժեք է: Անկասկած: Իսկ Աստուծոն անձնագլխավոր հրաժարությունը բարեբանի կրակի իջնելու հրաժեքն է: Իսկ հետք բարձ-

ժությունից մեզ են հասնում անձնի համար իրար զանգակիկների ձայներ, բայց ուզում ենք բացականչել. «Թող Տերը յուրաքանչյուրիս տանի իր ժամանակին»: Ես նաեւ մտածեցի. «Գուցե Նա ինձ երկար կյանք է շնորհում: Ո՞վ գիտե»:

Միջ թալկացումով ես հաղորակվեցի Հայկական Երուսաղեմին, նրա արմատները դարերի խորից ձգվեցին դեմքի ինձ: Սակայն Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու եւ Ավեյսյաց երկրի շնորհիվ ես սերտաճեցի այդ արմատների հետ, եւ այլեւս ոչ ոք եւ ոչինչ երբեք չեն կարողանա ինձ որդեկ այդ արմատներից: Ես տուն վերադարձա միանգամայն ուրիշ մարդ դարձած: Հիսուսի, հավիտյանս հավիտեանից չի մոռացվի այն, ինչը երբեքիցե ցնցել է: Հիմա, երբ Աստվածաբունց եմ կարողում, դեմքս լուսավորվում է ներքին բերկրանով, մտածում եմ, թե որքան թանկ ու սրտամոտ են Զրիստոնյա խոսքերը: Անցյալում ես իմ մեջ չէի նկատում նման խոր բարեդաստություն, իսկ արեւոս ու տաք օրերին հասկալիս մոտ են Աստուծոն, ասես գոյություն ունենա ինչ-որ կալ լույսի, մաքրության աղբյուրին ներհուս մեծնալու եւ հավերժական կյանքի գաղտնիքն իմանալու իմ ցանկության միջեւ:

Ռուս. քարզմ. Պ. Բ.

ՋԵՄՍԱ ԲԱՂՂԱՂՅԱԼ

Օրացույցի վրա էլ ազատ
որ չկա՞ր, ինչո՞ւ ամբողջիկ 2-ին

Ազատությունը ճակատագրի ընծա է, եւ ոչ էլ անկախությունը՝ «Մեսախի ճանապարհ»։ Հայ ժողովուրդը Հայաստանի անկախ ղեկավարության կերտման ճանապարհն անցնում է զավակների կյանքի ու տառապանքի գնով։ Իսխանությունների միակ շրջանումը ժողովրդին սված խոստումն է, դասարկ խոստումը։ Վերջապահ միջոց ընդունենք, որ անըջային ցանկություններով, սին խոստումներով Հայաստանը չի զարգանա։

Հեռոնական այս օրերին հայկական ֆաղափական հարթակը դարձել է թափառաբեմ, ուր բեմադրվում է կասկեղություն՝ հերթական զավեթը մեր իրականության. կուսակցական հին ու նոր գործիչները լծվել են ի խորհրդարանական ընտրություններ, որ փրկեն ոչ թե Հայաստանի փայլաված սենսությունը, այլ մի ֆանիսի ֆինանսական ճակատագրերն ու աթոռները։ Կուսակցությունների ֆաղափական դաշինք ամուսնություններն ու աղափարածները, առ հասարակ ընտրություններ ասվածը, այսօր հայ հասարակությանն ամենափչն են հեռափրում, ֆանի որ հայ-աղբերջանական, դարաբաղա-աղբերջանական հակամարտ գործերի Կիման գծի ողջ երկայնփով իրավիճակը մնում է լարված, սահմանին մեր գինվորներն են, եւ նրանց կյանքը կախված է թեյից՝ թե՛ Կիման դիտողական հաջի վրիտումից։ Ձիվորի մոր համար զավակի վերադարձից կարելու ոչինչ չկա աշխարհում, թեկուզ ինքը օրվա հացին կարոս, իսկ մեր իշխանավորները ավելի ֆան երկու սասնամյակ է խաղաղության երաշխավոր չեն կարողանում դառնալ։

ու ջանք չի խնայվում խոստումների չափաբաժինն աղափարվելու համար։ Արդիկ 2-ին ՀՀ ԱԺ ընտրությունների օրն է։ Հարյուրամյակներ անընդմեջ սարին ունի 365 օր, եւ միայն չորս տարին մեկ է 1 օրով ավելանում է, իսկ հայկական օրացույցի վրա տարվա 365 օրերից միայն մեկ օր՝ ամբողջիկ 2-ն էր ազատ, դարձնալով իշխանավորներ, որ ճարահայտ այս օրը ընտրեցիք ՀՀ ԱԺ ընտրությունների օր։

Արդիկյան ֆառայա դաշտազոր մի ֆանի ժամում ամբողջ աշխարհի հայությանը ոսփի հանեց, աշխարհն աղբել էր հայերի միաբանությունից, համաշխարհային մամուլը ողորակի հեղեղվել էր արդիկյան իրադարձություններով։ Վստահ եմ, երկրիս ամենավերին մասյաններում սա չեն մոռացել, ֆանի՞ սասնյակ ֆառայիներ կորցրեցինք։ Եվ ոչ միայն։ Քանի՞ սասնյակ հաճաված զավակներ մինչ օրս կոչվ են տալիս կյանքի ու ցավի հետ...։

որ նսանակելը, ներեցեք, դա մույնն է, ինչ արդիկ 24-ին ընտրություններ անցկացնելը։ Արդիկ 2-ը Քառօրյա դաշտազորում մեր հերոսների նահատակության առաջին տարին է։ Իսխանական ամբողջ համակարգում մի գիտակցից մարդ չկա՞ր, որ կյանքում մեկ անգամ հակառակվել վերադասին, որ արդիկ 2-ը կարիսան Արմենակ Ուրֆայանի, Քյարամ Սյուրյանի, Ռոբերտ Արաջյանի եւ մեր մյուս ֆառայիների իրազատակի օրն է, ՀՀ ԱԺ ընտրությունը նսանակել մեկ ուրիշ օր։

Պարզվում է, որ չկար... Ո՞րն համար, ինչի՞ համար էր ամենը զավակների թափած արյունը, ինչո՞ւն էր նրա մայրերու նրանց ողբացող մայրերի աչքերին։ Մեկ է, նրանց ցավը չեք մեղմի։ Սրբություն ունեցեք, հարգեք մեր մայրերի վիճը։ Փոխե՛ք ընտրությունների օրը, ժամանակ շատ ունեք, որ հուսահատ մեր ժողովուրդը միտքարվի լրկ նրանով, որ իր ձայնը հերթական անգամ չդարձավ «ձայն բարբառոյ յանաղափ»։

Վանի եւ Բիթլիս-Մուշի մասին հասոհները՝ թուրքերեն

Սամբուլի «Արաս» հրատարակչառունը թուրքերեն լեզվով լույս է ընծայել դրո՞՞. Ռիչարդ Հովհաննիսյանի խմբագրած երկու հասոհները՝ Վանի եւ Բիթլիս-Մուշի մասին, տեղեկացնում է այդ առթիվ խմբագրությանը հասցեագրված հաղորդագրությունը։ Երկու հասոհներն էլ Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանում 1997-ին հարգարժան դասաւարանի նախաձեռնած «Պատմական Հայաստանի ֆաղափներն ու նահանգները» միջազգային գիտաժողովների նյութերի շարքից են։ Առաջին գիտաժողովը նվիրված էր «Հայկական Վաստուրականին/Վանին», իսկ երկրորդը՝ Հայկական Բաղեւին (Բիթլիս) եւ Տարոնին (Մուշ)։ Երկու գիտաժողովների նյութերը 2000 եւ 2001 թվականներին անգլերեն լեզվով հրատարակվել էին ԱՄՆ-ում «Մոզոս» հրատարակչառան կողմից։ Ըստ հաղորդագրության, տեղի են ունեցել ընդհանուր առմամբ 14 գիտաժողովներ, որոն-

ցից վերջինը նվիրված է եղել Հյուսիսարեւելյան Միջերկրականի հայկական համայնքներին՝ Մուսա դաղին, Տյուրս Յուլին եւ Զեսադին։ Սամբուլի «Արաս» հրատարակչառունը դարսավորվել է թուրքերենով հրատարակելու բոլոր 14 հասոհները։

Պրոֆ. Հովհաննիսյանը, ինչո՞ւն միտք, չափազանց հագեցած ժամանակացույց է ունեցել վերջին ամիսներին, որը դեռեւս շարունակվում է։ Նա յոյններին Սամբուլում մասնակցել է գիտաժողովի, այնուհետեւ ամսվա վերջում դուստր՝ Անի Գեւորգյանի հետ այցելել է Սոնկիլմ (Շվեդիա) «Հայկական ընկերությունների դաճնության» հրավերով, որից հետո ժամանել է Օսլո (Նորվեգիա)։

Այս տարվա հունվարի 26-ին նա դասախոսությամբ հանդես է եկել Գլենդեյլի «Արիլ» գրասանը։ Այսօր, հունվարի 27-ին նա ելույթ կունենա Ֆրեզնոյի դեփտաւարանում, իսկ փետրվարի 13-15-ը կլինի Հարավային Ֆլորիդայի համալսարանում եւ Տամպայի Սբ. Հակոբ հայկական եկեղեցում։ Նախատեսվում է նաեւ այցելություններ եւ դասախոսություններ Բեյրութում, Կահիրեում եւ Լոնդոնում։

Մաքադելը եւ մի ֆիչ Դանիան

Դանիայի խորհրդարանը երեկ իր լիագումար նիստում փեարկության դրեք «Հայոց ցեղասպանության մասին» վերնագրով բանաձեւը։ Դանիայի խորհրդարանն այն ընդունեց ձայների՝ 89 կողմ, 9 դեմ եւ 11 ձեռնդախ հարաբերակցությամբ։

Նեւեմ, որ բանաձեւը դանիական խորհրդարանում ֆնարկվել էր հունվարի 19-ին։

Բանաձեւով, սակայն, Դանիան ոչ թե ճանաչում է Հայոց ցեղասպանությունը՝ որդես մարդկության դեմ կասարված հանցագործություն, այլ՝ «խորհրդարանն ափսոսանք է հայտնում առ այն, որ թուրքական օրենսդրությունն ազդելում է ֆաղափացիներին եւ ՋԼՄ-ներին օգտագործել «ցեղասպանություն» եզրույթն իրադարձությունների առնչությամբ եւ կարծում է, որ սա եւ գիտական, եւ խոսքի ազատության անողջամիտ սահմանափակում է՝ առանց այս եզրույթն օգտագործելու»։

Բանաձեւով խորհրդարանը վերահաստատել է 2015 թվականի մայիսի 19-ի իր որոշումը, որը դասադարսում էր «հայերի նկատմամբ իրականացված ջարդերը եւ այլ բռնությունները»։

Չուգահեռաբար, Իսրայելի մաս կազմող Կասալոնիայի Մաքադել ֆաղափ ֆաղափադեսարանում ներկայացված բոլոր ֆաղափական ուժերի դեկլարները երեկ ստորագրել են համատեղ հայտարարություն, որի համաձայն Օսմանյան կայսրությունում 1915-ին հայերի հետ տեղի ունեցած իրադարձությունները բնորոշվել է որդես ցեղասպանություն եւ հանցագործություն մարդկության դեմ։ Հայտարարության տեսքում մասնավորաբար ասվում է. «Մարդկության դեմ գործած ցանկացած հանցանք դեմ է դասադարսվի, որդեսի մնան բաներ չկրկնվեն աշխարհի ոչ մի անկյունում, որեւէ ազգի, ռասայի կամ դավանանքի ներկայացուցիչների հետ։ Մաքադելի ֆաղափային իշխանությունները դաճոնադես ճանաչում են Հայոց ցեղասպանությունը»։

Օբամայի 18-րդ խոստումը

Ամերիկյան հեղինակավոր The Washington Post-ի թղթակցի Քիմ Սոֆենն անդրադարձել է ԱՄՆ՝ արդեն նախկին նախագահ Բարաք Օբամայի 8-ամյա նախագահությանը՝ թվելով դեռեւս նախագահական ֆարոգարավի ժամանակ նրա տված խոստումները։ Նա առանձնացրել է Օբամայի խոստումները՝ ըստ «իրականացված», «չիրականացված» եւ «փոխգիշուններով» բաժինների։

Ըստ The Washington Post-ի թղթակցի, Օբաման իրականացրել է ֆարոգարավի երջանակներում արած 11 խոստում, փոխգիշունների գնալով իրականացրել կամ այդ հարցում ընդհանուր եզրակացության հանգել 12 խոստումների տուրը։

Ըստ լրագրողի՝ Օբաման չի իրականացրել իր խոստումներից 17-ը։ Այստիսով՝ նա չի իրականացրել իր խոստումների մեծ մասը։

Ուսագրավ է, որ լրագրողն այդ բաժանումներն անելիս ներկայացրել է մանրամասնել է Օբամայի խոստումները, սակայն ոչ մի անդրադարձ չի կատարել Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը, որը նույնպես ընդգրկված էր ԱՄՆ նախկին նախագահի ընտրական ֆարոգարավի խոստումների ցանկում։

Հողվածի ներեւում մեկուսաբանություն արած՝ Տիգրան Գրիգորյան անունով օգտատեր իր վրդովմունքն է հայտնել այդ կադակցությամբ՝ հիշեցնելով Հայոց ցեղասպանության ճանաչման վերաբերյալ Օբամայի խոստման մասին։ Նա, որդես փաստ, տեղադրել է վերոնշյալ խոստումի՝ Youtube-ում գեետղված տեսանյութը։

«Օբաման իր նախընտրական ֆարոգարավի երջանակներում խոստացավ ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը։ Նա ուներ դա անելու 8 հնարավորություն։ Աշխարհում ամբողջ հայությունն այն ճանաչում է ամեն արդիկ 24-ին, սակայն նա հրաժարվեց դա անել»,- գրել է հայ օգտատերը։

Իսկ սարդն ո՞վ է

Գյումրու նախկին ֆաղափադես Վարդան Ղուկասյանը հայտարարել է, որ ինքն այս դախին դեռ չգիտի՝ մասնակցելո՞ւ է առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններին, թե՞ ոչ։ Միայն տեղի է, որ բանակցությունների մեջ է որոշ ֆաղափական ուժերի եւ գործիչների հետ, որոնց ավարտից հետո միայն կհասկանան իր ֆաղափական դաճոնները։

Աղա դարոն Ղուկասյանը խոսել է հայաստանյան ընդհանուր ֆաղափական դաճոնից։ Գյումրու նախկին ֆաղափադեսն ասել է. «Այս ֆաղափականությունը, որ ՀՀ-ում հիմա ստեղծված է, դա մի ֆաղափական սարդոսայն է, եւ ընդհանրադես, հայ ժողովրդին հարիր չէ այս ֆաղափականությունը, մեմ ավելի լավ ազգ ենք, կարող էինք ավելի գեղեցիկ ֆաղափականություն ստեղծել ՀՀ-ում։ Ցավոք, շատ վասն է մեր ֆաղափականությունը՝ ոչ միայն այսօրվա, այլեւ վերջին մի ֆանի տարիների»։

Պարոն Ղուկասյանի այս ձեակեղումներն ընդունենք որդես Գյումրվա մոր անեկոն, դարգադես հեռափրական է մեկ հարց, ո՞վ է ուրեմն սարդը։

Պատասխան՝ ՀՈՒՄԻ ԿՅՅՅԵԼԵ

Եղեռնը վասիկանյան արխիվների փաստաթղթերում

Վալենտինա Վարդուհի Կարախանյանը երկու հեռագոնողներից մեկն է, ով խորամուխ լինելով Վասիկանի գաղտնի արխիվների մեջ՝ դուրս է բերել Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ փաստաթղթեր եւ հրատարակել դրանք «Մայր Աթոռը եւ Օսմանյան կայսրությունում հայերի բնաջնջումը» (La Santa Sede e Lo Sterminio Degli Armeni Nell'imperio Ottomano) խորագրով գրում, որը վերջերս է լույս տեսել իտալերեն լեզվով։ Փաստաթղթերը ժամանակագրական կարգով դասմում են, թե ինչո՞ւն այդ ժամանակվա դադական նվիրակը, տեղեկանալով դաս-

րատվող ողբերգության մասին, փորձում է ֆայլեր ձեռնարկել եւ կանգնեցնել այն։ «Դրանցում հանդես են գալիս եղիսկոդոսներ, դադական դասվիրակներ, դեստաններ, որոնք ականատես են եղել կոտորածներին։ Գլխավոր կերպարը կարդինալ Անժելո Մարիա Դուչին է, ով զորակոչի է ենթարկել ամբողջ դիվանագիտական կորդուր կարողանալ հասնելու համար սուլթանին», դասմում է Վ. Կարախանյանը։

Վստահաբար այլ գրեք եւս կիտեսեն այս հրատարակությանը։

Հ.Ս.

Ուկրաինայի եւ Սիրիայի դեմքերը, ինչպես նաեւ ԱՄՆ նախագահական ընտրության սկանդալները հանրության ուշադրությունից դուրս թողնողին Բալկաններում սեփական ազդեցության ուժեղացման համար Ռուսաստանի ձեռնարկած դաշխարը: Վերջինս այնքան էլ աղմկալի չէ եւ դակաս կասադի է, քան Կրեմլի մյուս վճռական քայլերը, բայց դա բնավ չի նսեմացնում սվյալ դաշխարի կարեւորությունը 21-րդ դարում «Մեծ խաղի» վերսկսման համար:

Bloomberg գործակալությունը գրում է, որ Ռուսաստանի համար Բալկանները արդեն վաղուց ակտիվ գործողության նույնապիսի աստիճան են, ինչպես նախկին խորհրդային հանրապետությունները: Ներկայումս ԱՄՆ-ը դադարել է լինել անվստահության «մասկարա»: Եվ եթե նոր նախագահ Դոնալդ Թրամփի վարչակազմը հետեւի նախընտրական արձակ ժամանակ նրա հռչակած մեկուսադատությանը, ապա Բալկաններում կարգավանդի դաշխարները կդառնան «դառնալից եւ անասան» Եվրոմիության խնդիրը, որին դեռ հանդիման Ռուսաստանն իրեն բավականաչափ վստահ է զգում: Ուստի Bloomberg-ը կարծում է, որ Բալկանների գործերում Ռուսաստանի ներգրավվածությունը կանխորոշված է:

ՌԴ-ում գտնվում են, որ ՆԱՏՕ-ի կազմում Ձեռնոցորդիայի, Մակեդոնիայի եւ Բոսնիայի ընդգրկվելը լուրջ սպառնալիք կդառնա Ռուսաստանի անվստահության համար, ինչպես դա դասահեց ռուսների նախկին դաշխարից Բուլղարիայի հետ: Այժմ ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի նախաձեռնությամբ մյուս երկրներին չեզոքություն դառնալու արեւմտյան կառույցներին անդամակցելու հարցում:

Անցյալ շաբաթ ՌԴ արտգործնախարար **Սերգեյ Լավրովը** մամուլում ասուխուսում հայտարարեց, որ Մոսկվան համոզել է գալիս Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի գծով

Ռուսաստանը Բալկաններում վերսկսում է «Մեծ խաղը»

Եպստակը սեփական ազդեցության աճն է եւ Արեւմուտքի զայրույթը

Գերագույն ներկայացուցչի ադարաթի գործունեության դադարեցման օգտին: 1995 թ. այդ կառույցը ստեղծվեց Հարավսլավիայի դաշխարում վերջ դրած Դեյտոնյան համաձայնագրի համադասարան: Լավրովի խոսքերով՝ վաղուց անկախ երկիր համարվող Բոսնիայում մեծ «գեներալ-նահանգադատի» գոյությունը զայրացուցիչ է: Բալկանյան ժողովուրդներին այսուհետ կոչված եվրոպական արժեքներ են դառնալու արդեն նոր, արդիականացված, հետխոսնեական փաթեթավորմամբ:

Ըստ Bloomberg-ի, ներկայումս Ռուսաստանը Բալկաններում «սուղում է հնարավորի սահմանները»: Մոսկվան դաշխարից ներսեր է սերբերի մեջ, դաշխարում է Բոսնիայի մասը կազմող Սերբական Հանրապետության նախագահ Սիրոշադ Դոդիկին եւ օժանդակում սերբական ինքնության ամրադնդմանն ուղղված նրա

ջանքերին: Մոսկվայի համար Դոդիկը Բոսնիայում Արեւմուտքի ազդեցությունը թուլացնելու միջոց է: Ռուսաստանը Բոսնիային է վերադարձել Հարավսլավիային ԽՍՀՄ-ի ունեցած դարսֆի (125 մլն դոլար) մի մասը: Անցյալ շաբաթ ԱՄՆ-ը Դոդիկի նկատմամբ դաշխարից սահմանեց Դեյտոնյան համաձայնագրի կասարմանը խոչընդոտելու համար:

Bloomberg-ը նշում է Ռուսաստանի ներգրավվածությունը նաեւ Կոսովոյի հակամարտության մեջ, որը կապված է Սերբիայի մայրաքաղաք Բելգրադից դեմոյի Կոսովոյի սերբաբնակ Միտրովիցա քաղաքի մեկնած գնացիի հետ: Ռուսաստանի նվիրած գնացիի վրա 21 լեզվով գրված էր «Կոսովոն Սերբիա է»: Դա գայրացրել էր Կոսովոյի իշխանություններին, որոնք սահմանի վրա կանգնեցրել էին գնացի եւ հետ ուղարկել այն: Կոսովոյի նախագահ Հաչիմ Թաչին սերբերին մեղադրել

էր Մոսկվայի հետ համատեղ իր երկրի իյուսիսը գրավելու նպատակով «դիմյան սցենար» նախադասարաստելու մեջ: ՌԴ ԱԳՆ-ն սերբերին դաշխարներով հայտարարեց, որ Կոսովոյի իշխանությունները իրավունք չունենին կանգնեցնելու գնացի: Սերբերի մեծամասնությունը Ռուսաստանին համակրանով է վերաբերվում դաշխարի կապերի եւ ՆԱՏՕ-ի հանդեմ անվստահության դաշխարով: Նախկին հարավսլավիական մյուս հանրապետություններում Ռուսաստանը չունի այնպիսի բացահայտ դաշխարից, ինչպիսին է Սերբիայի դեկավար Տոմիսլավ Նիկոլիչը:

Մակեդոնիայում եւս Ռուսաստանն աջակցում է սեղական իշխանություններին, 2015 թ. այնտեղ անցկացված բողոքները համարելով երկիրը գավթելու Արեւմուտքի փորձ:

Ձեռնոցորդիայում, որտեղ իշխում է արեւմտյան կառույցներին անդամակցելուն, 2016 թ. Ռուսաստանին մեղադրեցին վարչապետ Սիլվո Զուկանովիչի սպանության նպատակով դավադրություն կազմակերպելու մեջ:

Գործակալությունը եզրակացնում է, որ Ռուսաստանն այս կամ այն չափով ներառված է բալկանյան բոլոր երկրների գործերի մեջ: Վերջերս նրա մասնակցությունը ավելի ու ավելի է ակտիվանում, եւ եթե իրադրությունը շրջանառվի, ապա չի բացառվի Մոսկվայի քաղաքական ու ռազմական միջամտությունը Պուտինի դեկավարությանը, ով չի հավաստում, թե ազդեցության ոլորտները հնացած գաղափար են:

Պ. Բ.

The National Interest.

ԱՄՆ-ի իմպերիալիզմը վնասում է հենց իրեն

ԱՄՆ-ի համապարտիսակ գերիշխանության ջատագով նոր պահպանողականների սրամաքանությունը ներհակ է իրենց երկրի շահերին

Ամերիկացի վերլուծաբանների մի մասի հավանությանն արժանացած համաշխարհային ժամանակի քաղաքականությունը վնաս է դաշխարում հենց ԱՄՆ-ի քաղաքական եւ այդ վստահավոր ուղուց չհրաժարվելու դեմքում երկիրը մի օր ստիպված կլինի թանկ վճարել մեծ մոտեցման համար, գրում է Դեմիտրի Լ. Դեիսը ամերիկյան The National Interest քերթում:

Դեիսի հոդվածը Politico հանդեսում Տանասիս Կամբանիսի «Ինչու է ձեռնարկ բառացիորեն համաշխարհային ժամանակի լինելը» հրատարակման դաշխարի մասին է: Այդ հրատարակումը նոր դաշխարողականների վնասակար սրամաքանության հիմնալի օրինակ է: Այսպես, արեւելյան ռազմական ուժի ակտիվ կիրառումը դաշխարներում գործում Կամբանիսի առաջին հնարքը ամեն ինչ սեւ-սոխակ ներկայացնելու փորձն է: Ըստ Կամբանիսի, բոլոր նրանք, ովքեր դեռ են իր ծավալադաշխարական հայացքներին, «մեկուսադատներ» են, թեւ իրականում վստահավոր արկածախնդրություններից խուսափելու փորձերի մեջ մեկուսադատական ոչինչ չկա:

Որոշ նոր դաշխարողականների հայացքներ իրենց հերթին

ստեղծում են «կայսերադաշխարական» մտածողության տղավորություն, որը ենթադրում է ինքնիշխան սերության կողմից սեփական գաղութների կառավարում: Եվ Կամբանիսը առանց ֆավելու թվարկում է ռազմական ուժի վրա հիմնված նախահարձակ արտաքին քաղաքականության դրական կողմերը:

Նրա կարծիքով՝ ԱՄՆ-ի գլխավորությամբ ձեւավորված աշխարհակարգը որոշակի օգուներ է սալիս նաեւ մյուս երկրներին, սակայն սվյալ աշխարհակարգը կառուցված է նախ եւ առաջ ԱՄՆ-ի քաղաքական քաղաքականում է ԱՄՆ-ի եւ ամերիկացի գործարարների հարսացմանը, աշխարհային ստեղծմանը, ամերիկյան ռազմադրոյունաբերական համալիրի քաղաքական արտադրմանը, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ի՝ որդեւ աշխարհակալ ամենախուս գերտերության դիրքերի հնարավորինս երկար դաշխարում:

Կամբանիսը նաեւ նշում է, որ ՆԱՏՕ-ում, Լատինական Ամերիկայում եւ Արաբական թերակղզում իր ներկայության շնորհիվ ԱՄՆ-ը հնարավորություն ունի դեկավարելու սեփական անվստահության ու բարոյության ամրադնդմանն ուղղված որոշումների ընդունումը: Իսկ «համաշխարհային ուսիկանի» դե-

րը նշանակում է ադարաթների առաւմունքների երթուղիների, ազատ առեւտրի համաձայնագրերի, նախադաշխարի դաշխարային կանգնած վերահսկողություն:

Յենց միայն այն դնդումները, որ ԱՄՆ-ը «գլխավորում է» ձեւավորված աշխարհակարգը, որ դաշխարողության ոլորտում կասարվող հսկայական ներդրումները աշխարհային ստեղծման լավ ծրագիր են, որ երկրի ռազմածովային ուժերի գլխավոր նպատակը ոչ թե ազգի դաշխարողությունն է, այլ «ամերիկյան կորորացիաների» ֆինանսական անվստահության ադարաթումը, ոչ այլ ինչ են, քան իմպերիալիսական սերության բնորոշում: Եվ մեծ դնդումները ունեն ոչ միայն ադարակող բնույթ, այլեւ մի քաղ վստահավոր թերություններ եւ հաշիկ չեն առնում հոյժ կարեւոր գործունեները: Նախ եւ առաջ, ծավալադաշխարական հայացքների ջատագովները չեն կարող հասկանալ, որ իմպերիալիսական վարագիծը աշխարհային զգացում է առաջացնում աշխարհի բազմաթիվ երկրների բնակիչներին քաղաքում: Եվ սա մանրուկ չէ, քանի որ հակաիմպերիալիզմը սնում է ԱՄՆ-ի հանդեմ թեւմաքար սրամաքանակ

անձանց մկրումները, ինչպես նաեւ մեծացնում է այն բանի հնարավորությունը, որ մեծ ուժերը կգործեն ընդդեմ Վաշինգտոնի քաղաքի: Աշխարհի կարեւոր սարածաքաղաքներում ԱՄՆ-ի հանդեմ բարեհաճ վերաբերմունքի մակարդակը վստահավոր չափով ցածր նշանակում է:

Երկրորդ, միանգամայն սխալ է այն տեսակետը, թե աշխարհի մեկ տասնյակ երկրներում ռազմական ուժի գործարարը դրականում է անդրադառնում ԱՄՆ-ի վրա: Վերջին տասնամյակում ԱՄՆ-ը ռազմական գործողությունների մասնակից է եղել Իրաքում, Սիրիայում, Աֆղանստանում, Լիբիայում եւ այլուր, բայց ամերիկացիների գործողությունների արդունում այդ երկրներից ոչ մեկում անվստահության հետ կապված իրավիճակը չի բարելավվել: Ընդհակառակը, այդ երկրներից յուրաքանչյուրում ԱՄՆ-ի քաղաքական սղառնացող վստահը ներկայումս ավելի մեծ է, քան այնտեղ ամերիկյան գործերի սեղաքաշխարհից առաջ: Ակնհայտ է, որ այդ ձեւով ազգային անվստահություն եւ տեսական բարգավաճում չեն ադարակում:

Երրորդ, իմպերիալիսական աշխարհայացքի կողմնակիցները անիրավացիորեն վկայակո-

չում են այն կանխադրութթը, թե ԱՄՆ-ի «հարսացման» միակ եղանակը զինված ուժերի միջոցով բովանդակ աշխարհում գերիշխելն է: Սակայն մեծ դնդում ոչ այլ ինչ է, քան վիրավորանք ԱՄՆ-ի ձեռներեց, խելացի եւ նպատակամետ քաղաքացիներին: Ուստի հանում երկրի ֆինանսական անվստահության արեւելի զինված ուժեր ուղարկելով գերիշխանություն հաստատելու եւ որոշումների ընդունումը վերահսկելու կոխարեն ԱՄՆ-ը ավելի քաղաքական քաղաքական ընդլայնումից, փոխառադաշխարողություններից եւ դիվանագիտության առավել ակտիվ կիրառությունից:

Ըստ որում, Դեիսը միանգամայն անվիճելի է համարում այն դրութթը, որ երկրի զինված ուժերը հարկավոր է դաշխար բարձր մարտավարական, այլ ոչ թե քաղաքական աշխարհում:

Այստիպով, ԱՄՆ-ի հզորության դաշխարում լավագույն եղանակը մնացյալ աշխարհի հետ երկրի տեսական ու դիվանագիտական փոխգործողության խորացումն է, ինչպես նաեւ հրաժարումը արեւելյան զինված ուժերի օգտագործման ցանկությունից, ուժեր, որոնք դաշխար է ադարակում ԱՄՆ-ի ազգային անվստահությունը: Պ. Բ.

⇒ 1 ՀՀ-ին անհրաժեշտ սերնդափոխությունը, որը ժամանակին չհամարձակվեցին իրականացնել հետզհետե եւ բնականոն ճանապարհով, այժմ, ընտրություններին մեծ, կարող է լինել արժեքավոր այդ կուսակցությանը, քանի որ դեռ թրամփի սարիքին չհասած մարդկանց կացնով մեծելու-դարկելը, որքան էլ դա գաղափարի առումով հասկանալի ու նույնիսկ անհրաժեշտ լինի, կարող է առհասարակ շոքայական ռեակցիա առաջացնել:

Արդեն հեռացած Հոլիվ Արա-համյանը, որ լայն դաշինք ձևավորող Ծառուկյանի խնամին է, կարող է հետեւողներ ունենալ: Ու դա ամենեւին էլ փառաբանական կողմերի գանազան շահեր ներկայացնող ՀԼՄ-ների որիմիսիվ-ֆարգազական հակադրության համատեղման չի լինի, ասել է թե՛ դրանք ոչ միայն Մեր Սեդ-րակյանը, Առաքել Մովսիսյանը կամ Սուրիկ Խաչատրյանը կարող են լինել: Արահամյանը նյութա-կան եւ մարդկային բավական ռեսուրս ունի՝ բացահայտ կամ թափում աջակցելու եւ Ծառու-կյանի բեռնակր, եւ սեփական կառույց ստեղծելու, եւ ավելի հե-ռազան ծրագրեր մտնելու: Նա մի մարդ է, որ Վլադիմիր Մովսի-սյանից հետո բոլորից լավ գիտե Հայաստանն ու նրա սարքեր շե-րտերի սրամարտությունները, սիրա-դեհուն է ընտրական սեւ սեխնու-լոգիաների բոլոր մեթոդներին, գիտե՛ ուլիկ կարող են դա անել եւ ինչի դիմաց: Նա մի մարդ է (գուցե՛ միակը), որ գտել էր ձեռք եւ կառավարությունում, եւ Ազ-գային ժողովում աշխատակից-ներից ճոճից ճոճ, առիթից առիթ գոհացնելու, անգամ սեփական ռեսուրսներով, եւ դա հազիվ թե մոռացվի կամ դեռ չունենա: Գու-մարած՝ որ Հայաստանի մարզե-րից երկու-երեքում մարդկային ռե-սուրսը առավելաբար նրա եւ նրա խնամու ձեռնարկություններում է զբաղված, այս կամ այն ձևով կարողանա այս ընթացքին ու նրա վերահսկողության տակ է: Իսկ Հայաստանում ամենալավ աշ-խատանք ինտերնետը, խոստովա-նենք, դեռեւս ընթացիկն է, ընթա-նիքի գավալների բարեկեցու-թյան, ժառանգություն փոխան-ցելու գերակա խնդիրը ոչ մի փա-ռաբանական շահի կարող գոյաց-նել: Այնուհետև չի Ծառուկյանի դաշինքին հրապարակային կամ գաղտնի աջակցությունը նրա կողմից հազիվ թե բացառվի:

Առհասարակ՝ Հայաստանում լավ մարդ կատարող փոխել է իր չափանիւթերը, այդպիսին համարվում է ոչ թե կրթված ու բարձր ինտելեկտուալը, այլ իր ժողովրդին «լավ մայրողը»: Այնպես որ՝ դեռ Հոլիվ Արահամյանի մասին կլսենք, ու բացառված չէ, որ ընտրությունների ժամանակ ընտրվում միանգամայն ՀՀ-ի համար առաջնորդում աշխատած մարդկանց մի նշանակալի մա-սը կսկսի աշխատել Ծառուկյա-նի օգտին: Այս իմաստով ընտրու-թյուններին ՀՀ-ն ունի է առն-վազն տղայի սխա՛ռ անակնկալ-ների, որոնք ամենեւին էլ սեսա-կան չեն, այլ կարող են ունենալ շատ նյութական դրույթներ: Եթե ՀՀ խնդիրները ղեկավար Վահրամ Բաղդասարյանն ասում է, թե որեւէ մեկն անփոխարինելի

չէ, որեւէ սեղ դասարկ մնալ չի կարող, կամ հենց հաջորդ օրն Արմեն Ամիրջանը շփոթեցնել մե-նում է ՀՀ-՝ Արահամյանի դուրս գալուն դասարկում որդեք, դա դեռ չի նշանակում, որ Արահա-մյանի ողջ ներկուսակցական-ինտելեկտուալ փորձառությունն ու ունակություններն ինչ-որ մեկը կկարողանա արագ փոխհասու-ցել:

Մասնով մաքուր ուզում ենք ասել, որ այն, ինչ հիմա թվում է միան-գամայն՝ դայմանավորվածու-թյուններ, աղաքա խորհրդարա-նի արդեն գծագրված ֆառեղ եւ այլն, ինչ-որ դասի, կարող է վե-րահսկողությունից դուրս գալ եւ բոլորովին այլ ընթացք արձա-նագրել, դա արդեն զգացվեց այս օրը: Մի բան, որ դեռ դրանից օրեր առաջ հնարավոր չէր՝ սեղի ունեցավ: Հոլիվ Արահամյանի

մասին՝ լսել էք այդպիսի հայա-րարություն, եղածները մեծակ ա-սում են՝ այս իշխանավորները վաճակ են, մեք գամ ու դառնամք իշխանավորներ, հերիք է՝ ինչքան սրամ կերան, սրամ թող գնան: Ու լրացվածիցընդերս էլ նույն սկզբունքով՝ ընկած զգվեցն են լրաաբանում, ոչ ոք չի խոսում այն մասին, որ Հայաստանում, ի-րոք, ամենաարատավոր, երկրի զարգացման համար անհեռա-կար, իսկ մի ֆանի անհատի հարս-ացման շեսակեցից ամենա-հարմար կառուցվածներն են գործում, որոնք էլ հենց սղասա-րկում է մեր լրացվածիցընդերս մեծ մասը: Այդ դեպքում ինչ է նշա-նակում իշխանափոխություն, ինչ լուր են հրաձգում մեզ՝ ան-հասկանալի է: Նույն բովանդա-կության կառավարման կամ իշ-խանության դեմքը միգուցե ավե-

ու առկա փոքր կերակուրի ողջ հակասությունը: Ուրեմն՝ աղաքա խորհրդարա-նում ունենք նվազագույնը 101 սեղ, որը հենց Ընտրական օրենս-գրքում դրված բանաձեւերի ար-դյունքում մի փոքր կարող է ավե-լանալ, սակայն մեք կելնենք սահմանված թվից եւ ըստ դրա ամրագրված թվային շեմերից: Մեծամասնությունը դեռ ունե-նա 56 կամ մի փոքր ավելի ման-դաս, դա է որակյալ մեծամաս-նության թիվը: Իսկ եթե նկատի ունենանք այն, որ Հայոց խորհ-րարանում մի քանի էլ դժվար է եղել բոլոր դասաճանալորներին միա-ժամանակյա ներկայությունը՝ մեծամասնությանն այս թվից ավե-լի դասաճանալորական կոր-դուս է դեռ (անկախ նրանից, թե ով է այդ մեծամասնությունը): Այս առումով հետաքրքիր է, որ

ընտրությունների վերահսկման մի օտար մոր մեխանիզմները եւ սե-ղերում սեխնուլոգիաներին սիրա-դեհող Հոլիվ Արահամյանի բացակայությունը դժվարացնե-լու են ավանդական մեթոդների կիրառումը: Բացի այդ՝ փողի սու-վոր շեքերը այս անգամ մի ֆանի արեթուրից կարող է սնվել՝ փող շատ է լինելու, ու դա էլ խառնե-լու է բոլորի լույսերը:

Եթե անգամ նախադեպ այն-պես է գծված, որ ՀՀ-ն ու Ծա-ռուկյանի դաշինքը խորհրդարա-նում դեռ է հավասարակշռեն ի-րար՝ մեկ կենտրոնի ձեռքերին ավե-լի ազատ գործելու հնարավոր-ություն սալով, կամ, հակառա-կը, երկրորդ սարքերակով՝ երկու հայտնի անձերն են, ի դեմս Ծա-ռուկյանի ու ՀՀ դաշինքի, կիսե-լու իշխանությունը նախ խորհ-րարանում, աղա նաեւ սնեսա-կան լծակների առումով, աղա անգամ այդ դեպքում իրենց սակ-ականներ չունենալու համար դեռ է բաժին հանեն նաեւ բոլոր մյուս հավակնողներին, ինչը սահմանափակ թվով խորհրա-րանի դասաճայում դասաճառե-րում է անհնար: Ուրեմն եւ կմնա անկանխատեսելիության գործուն, ընդ որում՝ միմյանց հավասարադեպ կարող են «զգել» բոլորը՝ անկախ բոլոր սե-սակից լույսաճանալորվածություն-ներից, իսկ խորհրդարանը բոլոր-ովին նոր դասեր կարող է ունե-նալ՝ համադասախան հետե-լաններով:

Հետեւենք ամեն օր նորություն բերող իրավիճակին:

Զգովի խորհրդարան

հեռանալը ցույց է տալիս, որ ան-կանխատեսելիության գործունը թափ է հավաքում:

Սա մեկ, երկրորդ՝ ՀՀ-ում եւս Հոլիվ Արահամյանը կարող է բազմաթիվ, առայժմ թափնված հետեւողներ ունենալ, իսկ երբ խորվածի հոսք գա ու ՀՀ-ից դուրս գալու դոմինոյի էֆեկտ սկսվի, բոլոր դժգոհները, որոնք նոր իշխանությունում չեն գծա-րել՝ հարելու են Արահամյանին: Այստեղ կարեւոր չէ՝ դա հրադա-րակային կլինի, թե՛ սողացող գործընթացների տեսով, վերջին հաշվով այդպիսի գործընթաց-ներ մեք մեկ անգամ չէ, որ տեսել ենք: Սազցվեց, որ ՀՀ-ի սերն-դափոխություն կոչված ուժա-ցած երեսույթն այժմ դամոկլյան սուր է դառնում հենց ՀՀ-ի գլ-խին:

Իսկ այս ամենը հավասա-րակշռող այլընտրանք, զստիչ՝ ինչ ուզում եք հասկացեք, Հայաս-տանում փաստորեն չկա: Հայաս-րարված են դաշինքներ, որոնք մեզ եղած մարդիկ անցել են նույն՝ Հոլիվ Արահամյանի ճա-նադարով, ոչինչ օրիգինալ, ու նրանց ասած իշխանափոխու-թյանը ոչ ոք չի հավաստում, կամ հավաստում են այնքանով, որքա-նով նրանք ուզում են իրենց սեղի ունենալ իշխանության Պառնաս-սում: Որքան էլ Վարդան Օսկա-նյանը ժողովրդավարության նշան համարի անցումն իշխա-նությունից ընդդիմություն, դա մեր երկրի համար չէ, որտեղ խմ-բային օլիգարխիայի կառավա-րումը աշխարհի բոլոր հայտնի կանոններից շեղում է:

Մի երկրում, որտեղ արմատա-կան ընդդիմություն համարվող միավորի գրասենյակները ֆի-նանսավորում է իշխանությու-նը, որտեղ իշխանության «դաբ-րոյով» ընդդիմություն նշանակ-ված մարդիկ են ձեռավորում դա-շինքները կամ բեռները, վսան-գի դասին այլընտրանքի բացա-կայությունն իսկապես ազգային անվտանգության խնդիր կարող է դառնալ ու արկածախնդրության դուռ բացել:

Իրական այլընտրանքը միայն որ հայտարարե օլիգարխիայի դեմու-թյան հետ իր անհամաձայնու-թյան, այսօրվա բարեբեր կառա-վարումը սրամագծորեն փոխելու

լի ներկայանալի ու գեղագիտա-կան է դարձնելու, հա՛, դուրս ինչ բովանդակությունը չփոխե-լով: Նույնիսկ ներկա վարչապետ Կարեն Կարապետյանն է ավելին ասում ընդդիմությունից՝ խոսե-լով նոր մեթոդներից, որոնք տե-լավ կառավարումից եւ, այնուա-մեն կայծիվ, մեծածորի դեմ դայմարից:

Իսկ ժողովրդի համար ի՞նչ սարքերություն՝ սիրուն, թե՛ զգեղ, չաղ, թե՛ միայն մարդկանց իշ-խանությունն է նույն կերպ իրեն աղքատության մասնում:

Ու մեր ասածի համատեղման է այն, որ Ծառուկյանի դաշինքն այսօր թափ է հավաքում, նա նույնպես նույն կառուցվածնե-րով կառավարելու հայտ է ներ-կայացնում՝ մարդկանց թողնե-լով միայն արդարության խոսու-մին հավասար-չհավասարու-հույսին: Մանավանդ՝ նրան միանալու հույս ունեն նաեւ Օս-կանյան-Օհանյան դաշինքի ներ-կայացուցիչները՝ մինչեւ ընտրու-թյունները դաշինքում, թե՛ խորհ-րարանում՝ կալիցիայով, կարե-ւոր չէ:

Մեր ասածի աղաքույցն է նաեւ այն, որ օրեր Սեյրան Օհա-նյանին ֆնտադաճեց Օհանյան-Օսկանյան առանցքի գործուն անդամ, «Համախմբումից» Կա-րեն Անդրեասյանը, անգամ այդ դաշինքների մերում են հասկա-նում ավագե համաձայնություն-ների հիմքի խախտությունը՝ իշ-խանությունը նախկինում սղա-սարկած անձանց դեմքով, որոնք առումով միակ միջոց , որ գալիս է, այն է, որ նրանք հիմա էլ սղա-սարկում են իշխանությունը նոր ձեռքը իրար մեջ բաժանող հայտ-նի երկու անձանց: Բայց այսօր չենք խորանա դաշինքների ու ա-ռանցքների ուղղությամբ, մանա-վանդ՝ երկու-երեք օր դեռ կա ընդ-հանրական հասկության առու-մով, ՀՀ-ն դեռ նախնական ու-ղիներ է գծել երեկվա իր խորհրդի միտքում, նրա ցուցակի ուրվա-գիծն էլ չունենք՝ իմանալու հա-մար, թե ներառվածներն ուր են գնալու:

Բայց կարող ենք արդեն առկա խաղաղողների հավակնություն-ների հիման վրա մի թեթեւ նախ-նական հաշվարկ անել, որն ի ցույց կդնի իսկա խախտվածի

ՀՀ-ն, ըստ մեր ունեցած տեղե-կությունների, հավակնում է 60-ից մի փոքր ավելի տեղերի: Եթե դրա մեջ է դիտվում ՀՀ-ն, բնա-կանաբար՝ դա ՀՀ-ին չի կարող բավարարել, քանի որ 56 տեղ ՀՀ-ն կվերադառնա իրեն:

Գամ դասում առկա մյուս միավորին, որը, կարծում ենք, այս դասին ՀՀ-ի ամենաառաջնու-մրցակիցն է, դե՛ գոնե ֆորմալ ա-ռումով: Ծառուկյանի կողմնա-կիցների հետ գուցեմը վկայում են, որ այս ուժը եւս ամեն ինչ ա-նելու է ՀՀ-ի ներկա հավակնու-թյունները կրկնելու, սակայն եթե դա չսացվի՝ 40 տեղից դա-նա փել չի դասկերպում իր համար: Այս երկուսի հավակնու-թյուններն արդեն թակեցին 101-ի դուռը, ուրիշ բան, որ երկուսն էլ իրենց հավակնությունները դեռ է գտնել, քանի որ կան առնվազն մի ֆանի դաշինքներ եւ կուսակ-ցություններ, որոնք դայմարում են խորհրդարան անցնելու համար: Եթե միայն գումարենք դաշին-քների ու կուսակցությունների հա-մար սահմանված արգելադաս-նեցի հաղթահարման թվերը, կս-ացվի, որ ինչ թվով խորհրդա-րան էլ ունենանք՝ ներկա սարսա-փելի ուռձացած, այսպես կոչ-ված ֆաղափական դաշինքի ախտ-ժակը չենք կարող հագեցնել: Ժազվե՛ «Ելի» դաշինք է՝ 7 տե-կուս է դեռ (դա յոթ մանդաշից մի փոքր ավելի է), Օհանյան-Օս-կանյան դաշինքը՝ 7 տեկուս, «Հայկական վերածնունդը»՝ 7 տեկուս, ՀԱԿ-ն առանձին՝ 5 տե-կուս, գումարն արդեն մոտենում է 30 տեկուսին, է, հո նոր խորհրդա-րանը ձգովի չի՞ լինելու: Թե մերումք ու մեկին է հասկառե-րս ոճ միջեղու միգուցե հենց այդ նդասակի համար ի հայտ եկած Ծառուկյան դաշինքը (ասեքի կարծիքով՝ Օհանյան-Օսկանյան դաշինքին, չնայած՝ Ծառուկյա-նի հետ համագործակցելու ՕՕ-ական հավակնություններին), չգիտենք, բայց ու հասկառե-րս նա է խառնելու: ՀՀ-ի եւ մյուսների խաղաղթերը, սա՛՝ հաստատ: Ու սազցվում է, որ հավակնություն-ները դեռ է գտնի այսօրվա իշ-խող մեծամասնությունը, մանա-վանդ՝ ընտրած ֆաղափացիների ցուցակների հրադարակման, 1500 տեսախցիկ տեղադրելու եւ

Ճավակցություն

Օրերս Հելիոդոլիսում (Ե-գիդոսու) 80 տարեկան հասա-կում կյանքից հեռացել է ՌԱԿ հնագույն անդամներից՝ Կա-հիրեի դեռական ռադիոկայա-նի հայկական ռադիոժամի բազմամյա խմբագիր-հաղոր-դավարուհի

Տիկին Արափ
Դովաթյան-Ռուսայան:
ՌԱԿ Կենտրոնական վարչու-թյունը եւ «Ազգ» թերթի խմ-բագրությունը խորին ցավակ-ցություններ են հայտնում հան-գուցյալի դուստրին՝ Կասյա-յին, Մարալին, Կարինին եւ մյուս բոլոր հարազատներին:

«ԱԶԳ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
Հրատարակություն ԻԵ ՏԱՐԻ
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեսան 0010, Համարաթիվներ 47
e-mail: azg@azg.am, azg2@armco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈՒ ԿԵՆԵՏԵԼԻՍ հեռ. 060 271117
Հավակնություն (գովազդ) հեռ. 582960,
060 271118
Լրագրողների սենեակ հեռ. 060 271112
Համակարգ. ծառայություն հեռ. 060 271115
Շարժարկ լրատվական ծառայություն
հեռ. 060 271114, 010 529353
Համակարգչային ծառայություն՝ «Ազգ» թերթի
Թերթի միջերի ամբողջական թե՛ մաս-նակի արտատրամները տղագիր մանուկի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսությամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրու-թյան գրաւոր համաձայնութեան խոսի-արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակ-ային իրաւունքի մասին օրենքի:
Նիւթերը չեն գրախոսում ու չեն վերա-դարձում:
Գ. տղով յորդանները գովազդային են, որոնք բովանդակութեան համար խմբագ-րութիւնը դասախանասութիւն չի կրում:
"AZG" Weekly
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010